

Uvodnik

Jurij Paljk

Vse bolj naša banka!

Občni zbor Zadružne kreditne banke Trst Gorica, ki je bil v nedeljo, 12. t. m., v tržiški kinodvorani Kinemax, nam kaže sliko naše narodne skupnosti v Italiji, saj je dejansko še edini bančni zavod v Italiji v slovenskih rokah, a ne več samo slovenskih, saj je banka del večje italijanske zveze bank, obenem pa je udeležba tristo-tih članov na občnem zboru dobro jamstvo za naprej. Številna udeležba članov na občnem zboru banke je pokazala, da nam Slovencem v Italiji ni vseeno, kam gremo in ne, kdo smo. Prav je imel predsednik ZKB Trst Gorica Adriano Kovačič, ko je izpostavil pomen širjenja članstva v banki med mlade, saj je slovenska banka pomemben člen naše narodne skupnosti v Italiji. Kot banka seveda ne more biti samo dobrodelna ustanova, ki pomaga našim mladim, kulturnim ustanovam in športnim društvom, je pa izjemnega pomena za vso slovensko narodno skupnost v Italiji. In smo zato iskreno veseli, ko smo bili priče obrazložitvi, da se banka ZKB postavlja na trdne noge; po združitvi dveh bank smo se na tihem bali, da bi to lahko pomenilo konec avtonomije za edino slovensko banko, a to ni tako. Slišali smo jasne besede o banki, ki je tesno povezana z našim območjem in našimi ljudmi, prav tako pa tudi pokazatelj, da se je banka na poti preobrazbe v sodoben bančni zavod že uvrstila med uglednejše bančne zavode v Italiji. Upravitelji so potrdili, da bančni zavod posodablja, da ga prilagajajo sodobnim zahtevam vseh nas, ki se te naše edine slovenske banke poslužujemo, predvsem pa se pripravljajo na vse bolj zahteven bančni trg, ki ni več omejen samo na Italijo, ampak širšo Evropo. Kakšno banko bomo imeli v prihodnje, je odvisno od upraviteljev, a tudi od vseh nas!

Občni zbor ZKB Trst Gorica

V dvorani Kinemax v Tržiču je v nedeljo, 12. maja, nad tristo članov prisostvovalo občnemu zboru Zadružne kraške banke Trst Gorica, ki s 1. januarjem 2019 deluje pod okriljem državne zadružne bančne skupine Cassa Centrale Banca. Predsednik upravnega odbora Adriano Kovačič je v poročilu najprej izpostavil prednosti pripadnosti osmi bančni skupini (po višini sredstev) v Italiji, ki združuje 84 zadružnih bank in 13 družb, ki podpirajo delovanje bank v skupini; prisotna je na državnem ozemlju z razvejeno mrežo podružnic (1.512 podružnic v 1.069 občinah, v 274 občinah pa so celo edina banka); ima 500.000 članov in šteje 11.000 zaposlenih; z zavirljivo kapitalsko ustreznostjo 17,9 %!

Z vstopom v matično bančno skupino CCB pa delovanje ZKB pogojuje in vodi "model risk based", na podlagi katerega vsaka banka prejme določeno oceno in posledično večjo ali manjšo avtonomijo pri poslovanju. ZKB spada v drugo najboljšo skupino. Vse banke članice skupine CCB so porazdeljene v štiri skupine na podlagi izpostavljenosti premoženjskemu tveganju, kakovosti aktive, modela poslovanja (business model), likvidnosti in governance. ZKB deluje z namenom, da bi čim prej prešla v prvo, najboljšo skupino.

/str. 12

Občni zbor ZKB Trst Gorica v Tržiču

Foto JMP

Komisija Pravičnost in mir Proti nasilnemu končanju življenja

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci že dlje časa opaža izvajanje ideološkega in političnega projekta, kako slovensko javnost prepričati o nujnosti uzakonitve evtanazije. Komisija se zaveda, za kako pomembna, občutljiva in usodna vprašanja gre, zato želi že na tej stopnji opozoriti na nekatera dejstva, ki jih razprava ne sme zaobiti. I. Tako kot je na začetku življenja človek popolnoma nemočen in izroččen v veselje ali breme svoji materi, tako je tudi ob koncu življenja izroččen na milost in nemilost – in tudi v breme – svojim sorodnikom ali tujim ljudem. V celoti je odvisen od kulture spoštovanja človeškega življenja. Ta kultura pa se danes ne krepi, kar se kaže tudi v neobčutljivosti slovenske družbe, da bi dosledno skrbelo za paliativno oskrbo in preprečevanje bolečine ter osamljenosti.

/str. 2

MIRAMARSKI GRAD Cantate

Dan, poln simbolov

Foto damj@n

V pravilni lokaciji Miramarskega grada sta v četrtek, 9. maja, Svet slovenskih organizacij in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta priredila nov kulturni dogodek ob dnevu Evrope, ki nosi naslov Cantate. Ta pobuda ima velik pomen, posebno v teh časih, ko sovraštvo narašča in so ogrožene evropske vrednote.

/str. 9
MČ

POGOVOR Lojze Peterle

Pomembno je, da se udeležimo volitev!

Slovenskega politika Lojzeta Peterleta našim bralcem in tudi širši javnosti ni potrebno posebej predstavljati, saj ga poznamo že od časov, ko se je Slovenija šele pripravljala na osamosvojitve, bil pa je tudi prvi premier slovenske demokratske vlade. Gospoda Lojzeta Peterleta od nekdaj cenimo tudi zato, ker nas, ki živimo v Italiji, ceni, nas pozna že desetletja, prihaja k nam v goste in vedno pomaga, če le more. Zato ne pretiravamo, če zapišemo, da je naš prijatelj.

/str. 3

Medškofijsko romanje

Tradicionalno romanje koprške škofije in goriške nadškofije na Sveto Goro bo v nedeljo, 26. maja 2019, ob 16. uri. Somaševanje bo vodil msgr. Bizjak.

Prof. Lojzka Bratuž 1934 - 2019

O žalni seji, pogrebu in pokopu žare pokojne prof. Lojzke Bratuž bomo objavili zaokrožen zapis v prihodnji številki.

8

Pogovor

Odv. Martina Valentinčič bo 26. maja 2019 kandidirala na evropskih volitvah v imenu SSK na listi SVP

3

S 1. strani

Proti nasilnemu ...

Namesto da bi se najprej o tem, kako sodržavljanom olajšati zadnje obdobje življenja, nekateri raje predlagajo razpravo o tem, kako jim pomagati, da čim prej odidejo od nas. Če k temu prištejemo še strah starostnikov, da bi v stanju neozdravljive bolezni ali bližajoče se smrti svoje sorodnike preveč obremenjevali, smo že pri izvoru želja in zelo hude duševne in moralne prisile naših onemoglih bližnjih, da svoje življenje čim prej končajo. Mnogi strahovi zagovornikov

o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, 2. člen).

II. Uzakonitev takšne prakse bi najprej še dodatno porušila absolutnost načela spoštovanja človeškega življenja. Poleg tega bi odprla vrata lahkotni in samovoljni presoji, katero življenje je vredno in katero ne. Ni zagotovila, da ne bodo nekega dne postali žrtve takšne zakonodaje tudi hudo bolni otroci in sploh vsi ljudje, katerih življenje je v nekem trenutku močno ogroženo, pa ga je z vztrajno ljubeznijo in požrtvovalnostjo mogoče rešiti. Ne bo trajalo dolgo, ko se bomo

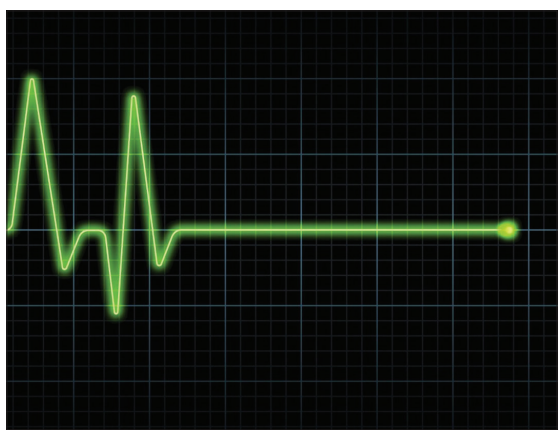
umora samega sebe. To je tudi zahteva dostojanstva človeške osebe in svetosti človeškega življenja, ki jo je treba absolutno spoštovati ne samo, ko gre za druge, ampak tudi ko gre za samega sebe. Kajti to dostojanstvo ni odvisno od ničesar in nikogar, tudi od zdravja ali boleznine.

III. Uzakonitev evtanazije človeku ne daje samo pravice, da evtanazijo zase zahteva od države. Hkrati nalaga tudi zdravstveni službi, zdravnikom, sestram, farmacevtom itn., da jo izvajajo ne glede na to, da so poklicani k reševanju življenja in ne k njegovemu nasilnemu končanju. Uzakonjena evtanazija, izvajana na stroške zdravstvene blagajne, bi v to dejanje umora bližnjega, ki je moralno nedopustno, prisilila ne samo zdravstveno osebje, ampak vse državljane, ki s svojimi prispevki polnimo blagajno splošnega zdravstvenega zavarovanja – podobno kot v primeru splava. Država bi nas tako prisilila k sodelovanju pri umoru, kar je za vse, ki nam je človeško življenje sveto, moralno nesprejemljivo. Država nas bi prisilila, da ravnamo proti svoji vesti.

IV. Bolnik, ki je že po navedeni bolezni prepuščen zdravnikovi odločitvi, bo v končnem obdobju življenja ob zavesti, da isti zdravniki izvajajo tudi evtanazijo, postal žrtev strahu, kaj se lahko z njim zgodi v stanju nezavesti. Zato je vse govorjenje o humanosti evtanazije lažno, kajti resničnost je dokazano ravno nasprotna. Zagotovo je uzakonitev evtanazije bolj ali manj prikrit način navajanja in spodbujanja onemoglih in umirajočih, da jo izberejo. Gre torej za moralno in duševno siljenje v to izbiro. Odločno podpiramo zdravniške organizacije, ki se upirajo vključitvi zdravnikov v program nasilnega končanja življenja.

Zaradi naštetih razlogov Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci odločno nasprotuje uzakonitvi nasilnega končanja človeškega življenja in vabi vse sodržavljanke in sodržavljane, da se temu upremo. Posebej pozivamo vse člane Katoliške Cerkve, da odločno branijo posameznikovo pravico do ustrezne zdravstvene oskrbe in nege starostnikov, neozdravljivo bolnih in umirajočih. Pozivamo k spoštovanju življenja in k vsestranski pomoči in sočutju do sočloveka, ki se bliža smrti.

Dr. Anton Stres, predsednik Komisije Pravičnost in mir SSK

Mnogi strahovi zagovornikov evtanazije so neutemeljeni. Vsakdo ima pravico, da zavrne zdravljenje ali kakršno koli podaljševanje življenja. Zaključek umetnega vzdrževanja zgolj vegetativnega življenja z nesorazmernimi in izrednimi sredstvi ni in ni nikoli bila sporna. Tudi intenzivno lajšanje bolečine z zdravili, ki bi lahko pospešila smrt, ni moralno sporno.

Moralno nedopustno pa je bolnika aktivno usmrtiti oziroma zastrupiti, četudi na njegovo željo. Da o umoru na pobudo sorodnikov, dedičev ali celo drugih zainteresiranih ne govorimo!

Kot je splav otroka po svoji zakonitvi pred 66 leti iz izjeme kmalu postal srhljivo lahkotna rutina, tako lahko zanesljivo pričakujemo tudi, da bi se po uzakonitvi evtanazije na željo bolnika prej ali slej pojavile različne prikriti usmrtitve brez veljavne ali sploh kakršne koli zahteve bolnika. Izkušnje v deželah, kjer je evtanazija že uzakonjena, so alarmantne in predstavljajo težke kršitve temeljnih človekovih pravic, med katerimi je spoštovanje življenja na prvem mestu. Tudi zato je Parlamentarna skupščina Sveta Evrope leta 2012 nedvoumno in jasno razglasila: "Evtanazija v smislu namerne umora odvisnega človeškega bitja zaradi njegove ali njene domnevne dobrobiti bodisi z dejanjem ali opustitvijo mora biti vedno prepovedana" (Resolucija 1859/2012). Gre za dosledno spoštovanje načela, da "nikomur ne sme biti življenje namerno odvzeto" (Konvencija

vrnili v stanje, v katerem zahodna civilizacija še ni poznala absolutne prepovedi smrtne kazni. Ne smemo si zatiskati oči tudi pred zgodovinsko izkušnjo nacizma, ki je v koncept "nevrednega življenja" uvrstil ne le umirajoče, neozdravljivo bolne, psihično motene, ampak tudi brezdomce, Rome itn. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je že leta 1999 pozvala države članice, naj ohranijo prepoved usmrtitve bolnika z roko druge osebe (Priporočilo 1418). Deset let pozneje (Resolucija 1649/2009) je v zvezi z vprašanjem evtanazije ugotovila zaskrbljujoče dejstvo, da "glede na to, da v zdravstveni in socialni politiki narašča prevlada ekonomije, vse večje število ljudi nima dovolj močnih lobbjev za zaščito svojih osnovnih pravic". Ostareli, demantni in na smrt bolni so poleg nerojenih prav gotovo najbolj ranljiva skupina ljudi v naši družbi. Med močnimi in vplivnimi lobbiji ter skupinami naše družbe nimajo nikogar, ki bi branil njihove pravice, med katerimi je pravica do ustrezne paliativne nege in oskrbe v končnem obdobju življenja neprimerno bolj temeljna kakor domnevna pravica do

najkasneje do petka zjutraj (za objavo naslednji četrtek). Pri določitvi prostora bomo upoštevali kronološki vrstni red sprejema naročil. Objavljamo izključno v slovenskem jeziku. Sporočila naj bodo v barvah, po možnosti v digitalnem formatu. Objava je možna na vseh straneh. Volilna politična sporočila morajo imeti pripis "Volilno politično sporočilo", ki mora biti vključen v oglaševanje. Oglaševanje mora biti opremljeno s imenom naročnika s pripisom "Odgovorni naročnik". Volilni oglasi morajo biti plačani na upravi Zadruga Goriška Mohorjeva (Travnik 25, Gorica) pred vsako objavo. Cene in mere po dogovoru.

Pred majskimi volitvami

O objavi volilnih političnih oglasov

V skladu z določili zakona št. 28 z dne 22. 2. 2000 in odloka št. 109/19/CONS z dne 5.4.2019 Agencije za jamstva v komunikacijah (AGCOM), na podlagi predpisov na področju političnega komuniciranja med volilno kampanjo in enakih možnosti dostopa do medijev, Zadruga Goriška Mohorjeva kot založnik tednika Novi glas sporoča, da namerava Novi glas objavljati volilna politična

sporočila in oglase za volitve članov evropskega parlamenta in za volitve županov in občinskih svetnikov, ki bodo 26. maja 2019. Volilno oglaševanje bo možno v tiskani in spletni izdaji Novega glasa. Volilna sporočila bo možno naročiti na našem uredništvu v Gorici (Travnik 25, tel. 0481 550330, mail gorica@noviglas.eu). Prostor za volilna politična sporočila morajo naročniki rezervirati

PRAVICE V ROKE.

Koristi dvojezično volilno izkaznico!

zajezik

služba za jezikovne pravice

medijski partnerji

www.zajezik.eu info@zajezik.eu

Povejmo na glas

Lojzka in njeno sijoče poslanstvo

Prejšnji teden smo se poslovili od Lojzke Bratuž, in to slovo ni bilo lahko, saj smo vedeli, kaj smo z njo izgubili. Bila je del našega življenja, ali pa smo bili mi del njene, težko je ločiti eno od drugega. Preprosto je bila neponovljiva osebnost, ki se zaradi bogate in bridke lastne zgodbe vtisne v zavest, je s to svojo zgodbo prisotna v mislih vsakogar in na ta način poglavlja bivanjsko zavedanje mnogih in premnogih oziroma vse naše skupnosti. Zavedanje tega, kaj smo in kaj smo bili, kateri so naši kazipoti v sedanosti in kateri tisti v prihodnosti in ki se vsi navezujejo na Lojzkinega očeta in mamo ter nepopisno kruto hudih in prehudih časov, ko je neusmiljeno nasilje presešlo še zadnjo mejo nečlovečnosti. In tako je mala Lojzka doživela smrt svojega očeta in potem zatemnjeno obdobje drugega svetovnega vse uničenja, predvsem pa težak križ na hrbtu svoje matere, ki ji je bilo zaupano življenje dveh otrok. Nihče ne more do kraja vedeti, kaj se je v dušah te družinice dogajalo, kako je premagovala muko in trpljenje in kako se je potem mogla dvigniti v notranjo moč in v trdoživo svetlo prepričanje. Zdaj vemo, da središčno bismo v vsaki osebi zgradili svoje temelje prav v zgodnjih otroških letih, ko se lepa in grda doživetja neizbrisno vklešejo in jih ni mogoče izkoreniniti, mogoče je nanje le tako ali drugače odgovoriti. In odgovor družinice brez moza in očeta ni bil obup, ni bila zagrenjenost, predvsem pa ni bila maščevalnost, ki bi terjala od storilcev po-

vračilo in kazen. Odgovor je bila pot v svetlobo, to pomeni dvigniti se više in više, kjer domuje dobro in kjer je mogoče ugledati rešitev, ki se ji pravi osmisliti svoje življenje, se pravi posvetiti se drugim, želeli jim, da bi tudi oni odkrili v sebi voljo dajati moč drugim in jih spodbujati za ustvarjanje srečne skupnosti vseh. In za to pot se je odločila Lojzka mama Ljubka, pot, ki jo je s svojo žrtvijo pokazal mož Lojze, ko ni nikoli obtožil svojih krivnikov, ampak je objel milost odpuščanja in s tem milost lastne odrešitve. In v siju te vzvišene ljubezni je skupaj z bratom Andrejem odraščala Lojzka, v tem siju se je utrjeval njen značaj in ta sij je bil njena pot, v resnici že vera, in to kljub ne-lahkemu prebijanju skozi življenje, ko sta slednjic od nje odšla mama in brat in je ostala sama. Ni slučaj, da je po odhodu matere toliko bolj začutila višji pomen očetovega trpljenja in odrešenja, pomen, ki ni dragocen le zanjo, ampak je znamenje in podoba, namenjena vsej naši slovenski skupnosti in tudi drugim. V tem prepoznanju se je dvignila do požrtvovalnega poslanstva, da je namreč spomin na usodo svojih najdražjih oživljala in ohranjala, kolikor je bilo v njeni moči v jasni zavesti, da je to spomin v dobro vseh, bogastvo in izročilo vsem nam. Uspela si je v tem poslanstvu, Lojzka, lahko si prepričana, zdaj se tega zavedamo še bolj, kot smo se zavedali prej, in zato iskreno upamo, da ti bomo za tvoj trud vedno znali biti dovolj hvaležni.

Janez Povše

S 1. STRANI Pogovor: Lojze Peterle

Pomembno je, da se udeležimo volitev!

Pred vrati so evropske volitve, na katerih se bo Lojze Peterle v Sloveniji spet predstavil kot kandidat za evropskega poslanca. Kot do zdaj ostaja zvest krščanskim demokratom, Novi Sloveniji. Sami lahko neskromno potrdimo, da ga v Bruslju cenijo, poznajo, in je eden tistih slovenskih politikov, ki ima ugled in odprta vrata povsod po Evropi in v svetu. Predvsem pa je Lojze Peterle prepričan Evropejec, človek, ki je vedno verjel v evropske povezave, veliko naredil zanje in zato tudi na svoji spletni strani prepričano zapiše: "Čas ni primeren za male igre in taktiziranja, prav tako ne za kozmetiko. Gre za veliko igro na velikem gradbišču nedokončane gradnje. Ne potrebujemo novih kriz, katastrof, najmanj pa razpada Zveze, da bi še enkrat prišli do spoznanja, kako zelo jo potrebujemo... Doživel sem razdeljeno Evropo, čas ponižanega dostojanstva posameznikov in celih narodov, meja, omejitve, blokade in prepovedi. Zato vem, za kaj se zavzemam in kaj je treba braniti... Pomembno se mi zdi, da Evropska zveza ni samo odgovor na zunanje nevarnosti in izzive, ampak jo hrani predvsem notranja volja po kakovosti sožitja in sodelovanja, ki noče vrnitve izključujočih nacionalizmov, sovraštva, strahu in političnih policij". Na pogovor je gospod Lojze Peterle rad pristal, in sicer ob nedavnem in nepričakovanem prijateljskem obisku na Travniku v Gorici, ko je z našim uredništvom spil kavo in se zadržal v lepem pogovoru več kot uro časa.

Najprej vas prosim, da nam poveste, zakaj moramo na volišča na volitve za evropski parlament!

Vsak, ki pravi, da ne bo volil, ker ga politika ne zanima ter da politika ni zanj, je že storil politično dejanje. Ne voliti preprosto pomeni prepustiti odločitev nekemu drugemu. V demokraciji tistemu, ki se je odločil, da pride na volišče. Pomembno je, da se udeležimo volitev, saj ne želimo, da odloča nekdo namesto nas. Pomembno je, da izrazimo in povemo svoje mnenje. Evropske volitve so priložnost, da povemo, da bi še vedno radi živeli v miru, da bi imeli skupni trg, priložnost za delo, izobraževanje po Evropi ter živeli brez notranjih meja. Vse to in še veliko več nam omogoča Evropska zveza, Evropski parlament pa je edina neposredno voljena evropska institucija. Poslanci smo predstavniki 500 milijonov Evropejcev in Evropejki.

V poslanski skupini Evropske ljudske stranke ste poslanec Evropskega parlamenta od leta 2004, ko je Slovenija postala članica povezave. Preprosto in povedno lahko torej rečemo, da imate zelo dolgo kilometrično. Kako se je Evropska unija spreminila v tem času?

Leta 2004 je bilo skoraj romantično. Evropska zveza je bila v gospodarskem in političnem vzpo-

nu, zadihala je z obema pljučnicoma kriloma. Potem je finančna kriza razkrila pomanjkljivosti evropske zgradbe, sledila je grška kriza, v težavah so se znašle tudi Portugalska, Španija in Ciper. Sledila je begunska kriza, nato še teroristični napadi. Na vse to Evropska zveza ni bila navajena in je morala iskati rešitve. Krize so dale poleta populizmu in nacionalizmu. Brexit je samo eden od izrazov tega. Ob vsem tem so

oslabele sile političnega centra, ki so postavile Evropsko zvezo. K temu odhaja generacija voditeljev, ki so doživeli vsaj en totalitarizem. Čeprav so se Ciper, Grčija, Španija in Portugalska gospodarsko pobrale, smo priča šibki politični enotnosti. Evropska zveza mora premisliti, kaj in kako učinkovito delati skupaj. Samo dobro delujoča zveza si lahko povrne zaupanje državljanov in odigra vlogo na svetovnem odru, ki izgleda precej drugače, kot je bilo leta 2004 ali še pred petimi leti.

Kar se kilometrino tiče, jo jemljem kot dodano vrednost. Več kilometrov pomeni tudi večji dosegi. V Evropskem parlamentu imajo največji vpliv poslanci z daljšo kilometrino.

Zadnje čase se tako v Italiji kot v Sloveniji med ljudmi vse bolj uveljavlja mnenje, da je Bruselj kriv za vse, v Italiji se celo izgovarjajo, da nekaterih zadev pač ne morejo urediti, ker Bruselj tega ne dovoli, ne povedo pa, da vse članice izglasujejo neki dogovor, zakon, uredbo. Razložite nam malo to!

Popolnoma enake argumente poslušam v Sloveniji. Včasih so se slovenski politiki izgovarjali na Beograd, danes se na Bruselj. Res je, da je približno 80 odstotkov nacionalne zakonodaje sprejete v Bruslju, a ta ne nastane z diktatom, temveč z usklajevanjem držav članic in tistih, ki predstavljamo evropske državljane. Ne pozabimo, da so pri oblikovanju evropske zakonodaje sodelovali tako italijanski kot slovenski ali britanski politiki. Gre za manipulacijo in iskanje zunanjih nasprotikov, namesto da bi pometli pred svojim pragom in najprej uredili težave doma.

Bruselj nima samo belgijske barve, ampak barve vseh držav članic.

Sami zelo dobro poznate stanje po širni Evropi in v svetu, nam lahko razložite, zakaj prihaja do vse večje podpore skrajnim političnim gibanjem, strankam, ki so vse prej kot demokratične?

Vzrokov za tako sliko je več. Prvi smo že omenili krize in pomanjkljivo učinkovitost EZ. Po drugi

poslanec iz Slovenije. Ena takih je bil projekt o roamingu, ko smo na moj predlog tedajni komisarki naredili konec dodatnemu plačevanju stroškov mobilnega gostovanja v tujini.

V javnosti ste se vedno predstavljali kot kristjan, ste eden redkih, ki je velikokrat poudaril, da bi se morali kristjani dejavno vključevati v politiko. Nekaj besed o tem.

Kršćanstvo me zanima v politiki na način, kot ga je živel Robert Schuman - ne ideološko, ne institucionalno, ampak kot krščanski personalist, z osebno soodgovornostjo za razvoj družbe. Res smo krščanski demokrati leta 1989 nagovorili slovenske kristjane k političnemu delu. Odzvali so se in SKD je zagotovila slovenski pomladi relativno največ glasov (seveda so volili kristjani tudi druge pomladne stranke). Tisti, ki so bili v komunizmu potisnjeni v vlogo drugorazrednega državljana brez političnega vpliva, so odločilno prispevali k zmagi DEMOSA.

Eden od očitkov Evropski uniji je prevelika in pretirana birokratizacija vsega. V Italiji to poznamo zelo dobro, Slovenija je v slabih treh desetletjih stopila tudi na pot tega neznesnega oteževanja življenja posameznika. Kako odgovarjate na te očitke in kaj bi se dalo spremeniti, da bi bilo središče Evropske unije vsem nam, preprostim ljudem, bolj prijazno?

Zame debirokratizacija ni geslo, ampak nuja. V Sloveniji so šle stvari na slabše, pa ne zaradi Evropske zveze, ampak zaradi našega branja evropskih zakonov. V Avstriji, na primer, plača turistična kmetija pavšal, pri nas jo zadržijo s papirji. Pa ne gre samo za turistične kmetije. Birokratski primež je marsikje prehud in duši podjetnost, ali celo naganja podjetne ljudi iz Slovenije (primer Rutar). Seveda je potrebna debirokratizacija tudi na ravni cele EZ.

Eden redkih politikov ste, ki trdi, da Brexit ni glavna tema Evropske unije, da to ne more in ne sme biti, čeprav se zavedate težav, ki lahko nastanejo. Povejte nam kaj več o tem!

Britanci so skočili v bazen brez vode, vendar gre za problem, ki se bo prej kot slej razrešil. Sam še vedno ne verjamem, da bo prišlo do popolnega izstopa. Če se ne zmožna odločiti elita, naj se še enkrat odločijo ljudje. Sedaj so jim posledice znane.

Trdim, da se soočamo z mnogo večjimi izzivi, ki bi jih morali reševati skupaj. Ne moremo živeti v Evropi brez Evropejcev. Prav tako ne moremo živeti v Evropi, ki različno razume vladavino prava ali vprašanje migracij. Tudi ne moremo imeti več Evrope z več raka oziroma manj zdravja. Moje geslo je - najprej zdrava Evropa. Več zdravja lahko dosežemo samo v bolj čistem okolju, z zdravim ekonomijo in z zdravim politiko, ki postavlja v sredino človeka.

/str. 9
Jurij Paljč

POGOVOR Martina Valentinčič

"Sem prepričana Evropejka!"

Martina Valentinčič, mlada odvetnica iz Števerjana, bo na evropskih volitvah 26. maja 2019 v imenu Slovenske skupnosti kandidirala na listi Južnotirolske ljudske stranke (Südtiroler Volkspartei, SVP).

Kako je prišlo do te odločitve?

Stranki SSK in SVP sta že desetletja zgodovinski zaveznici. Družijo ju iste vrednote, isti ideali. Pri evropskih volitvah je Južnotirolska ljudska stranka že nekajkrat dala naši stranki možnost, da se na njeni listi predstavi tudi en zastopnik SSK. Pred petimi leti je kandidirala Tanja Peric, tokrat je SSK izbrala mene. Kandidaturo sem z veseljem sprejela. Evropa mi je pri srcu. Štejem si v veliko čast, da sem lahko kandidat na teh volitvah. Povezani z Južnotirolsko ljudsko stranko lahko pomagamo Herbertu Dorfmannu, da bo izvoljen in bo potem v Evropskem parlamentu predstavljal tudi našo manjšino, kot nas je uspešno zastopal že doslej.

Je to tvoja prva pomembnejša politična preizkušnja?

Ja, lahko bi rekla, da je to moja prva politična preizkušnja. Tokrat sicer obenem kandidiram tudi na občinskih volitvah v Števerjanu. Od mladih nog sem seveda blizu Slovenski skupnosti, a doslej še nisem kandidirala. Pred petimi leti sem razmišljala o tem, a sem zaradi študija in službe sklenila, da ni bil še pravi trenutek.

Preizkušnjo doživljam z veliko odgovornostjo, v priprave vlagam veliko truda. Evropski parlament razpravlja o vsem mogočem. Vsak posameznik ne more imeti primernih kompetenc, da bi poglobljeno obvladal vse. Zato bi tudi bilo neresno, če bi med volilno kampanjo vsakdo govoril kar o vsem. O določenih temah seveda vem več, o drugih manj. Seveda pa je treba biti vedno na tekočem. Taka je tudi moja forma mentis.

Sicer pa si že precej let preživela v krogih izkušenih politikov ...

O tem ni dvoma. Ne morem mimo odv. Damijana Terpina, pri katerem sem opravila odvetniško prakso in s katerim tudi poklicno sodelujem, saj delam v njegovi pisarni. To je človek, ki ima jasne pojme in cilje in

jih tudi vneto zasleduje, kar je za politika izjemno pomembno. Omenila bi tudi pokojnega Mirka Špacapana: politično sem ga sicer spoznala v njegovih zadnjih letih, ko je bil deželni svetnik: zelo je bil navezan na svoj teritorij in zanj je vneto skrbel. Ko je sedel v deželni svetni, je ogromno naredil za občine, društva, skrbel za pretok informacij, pridobivanje prispevkov. Znal je biti ob strani ljudem, v tem je bil močan zgled.

Omenila bi tudi domače, števerjansko okolje: naša sekcija SSK je zelo vitalna, vedno je skrbel, da bi vključevala mlade in se pomlajevala. Za občinske volitve so na listi - poleg županske kandidatke Franke Padovan - dosedanja občinski svetniki in odborniki, pa tudi mlajši obraz; nekaj je ženskih predstavnic, ki so se rodile v 80. in tudi 90. letih prejšnjega stoletja. Mislim, da je to pozitiven znak, to se mi zdi prava pot za politično delovanje na splošno. Nekaj podobnega sem opazila tudi pri Južnotirolski ljudski stranki: imajo mlada predsednika in tajnika, sploh zelo temperamentne osebnosti.

Pomembna izkušnja je bila zame tudi tečaj politične šole SPES (Scuola di Politica ed Etica Sociale) v organizaciji videmske nadškofije, ki sem ga obiskovala zadnja tri leta: to šolo vodi profesor moralne filozofije Luca Grion, tečaji potekajo enkrat mesečno, v petek zvečer in soboto. Pod drobnogled postavljuje aktualne teme ter pomembne italijanske in evropske politične osebnosti, kot so npr. Robert Schuman, Alcide De Gasperi, Aldo Moro. Bila je res lepa formativna izkušnja, dala mi je ogromno. Tečaj je namenjen zlasti mladim, tudi upraviteljem; precej mojih "sošolcev" tokrat kandidira na upravnih volitvah. Kot gostje so bili na tečaju vabljeni tudi politiki različnih taborov: na začetku leta nas je obiskal Enrico Letta, kasneje pa predsednik FJK Massimiliano Fedriga in deželni odbornik Riccardo Riccardi. Med drugim sem se na tečaju naučila, da imajo komplicirani problemi ponavadi tudi komplicirane rešitve, da stvari ni mogoče banalizirati, da se s slogani veliko ne reši.

/str. 6
Danijel Devetak

Umrl je Jean Vanier Odšel je človek sočutja in Jezusov prijatelj

Dne 7. maja letos je v 91. letu starosti v Parizu umrl Jean Vanier, ena karizmatičnih osebnosti naše dobe, kanadski filozof, ustanovitelj skupnosti Barka (L'Arche) ter gibanja Vera in luč, ki je svoje življenje daroval za to, da bi povrnil upanje duševno prizadetim v naši družbi. "Sporočilo evangelija pomeni postati moški in ženske sočutja". To je zanj pomenilo biti podoben Jezusu. "Svetništvo me ne zanima. Zanima me edino to, da bi bil Jezusov prijatelj".

novil skupnost Barka in ustvaril kraj sprejemanja oseb z motnjami v razvoju. Osnovni zakon teh skupnosti je Kristusova evangeljska ljubezen, zato so to "kraji odpuščanja in praznovanja". Danes so ti centri z okoli 5.000 člani po vsem svetu, tudi v Sloveniji. Leta 1971 je soustanovil gibanje Vera in luč, ki povezuje starše in svoje duševno prizadete otroke. Bil je tudi član Papeškega sveta za laike. Leta 2015 je prejel nagrado Templeton, ki velja za eno največjih priznanj, ki jih podeljujejo osebam iz verskega sveta.

"Naše poslanstvo je srečati svet, v katerem so skrajna šibkost, revščina in trpljenje, osebe, ki so pogosto bile zavrnjene. Vloga Barka je oznanjati dobro novico ubogim, tistim, ki jim pravimo 'Bog te ljubi', a jim prav tako rečemo 'Jaz te ljubim, zame si pomembna hiša osebe, ki so zelo trpele, in jim pokazati, da so nekdo. Ljubiti nekoga preprosto pomeni pokazati mu, da je vreden... Naš cilj je jesti za isto mizo, je postati prijatelj... Barka je kraj sprave, kjer se osebe različnih verstev in kultur lahko srečajo. In spreminja življenje oseb z motnjami, a prav tako prostovoljce".

Cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu Osem otrok je prvič prejelo sv. evharistijo

V nedeljo, 12. maja, je bil v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu doživet praznik. Osem otrok, ki so v tem šolskem letu obiskovali slovenski nauk, je namreč prejelo zakrament sv. evharistije. Obred so ti otroci pod vodstvom katehistine Olge Tavčar skrbno pripravili. Prvoobhajanci, ki so imeli svoja mesta pred oltarjem, so sodelovali z branjem prošnje, pri darovanju, doživeto pa je bilo tudi prižiganje svečk, pri čemer so sodelovali tudi starši. Med obredom je v prezbitariji

lepo pel mladinski cerkveni zbor ob sprelevi kitaristk Martine Bearzi in Petre Pahor, na koru pa cerkveni zbor pod vodstvom Hermana Antoniča. Domači župnik Giannini je v strnjeni homiliji poudaril vlogo staršev pri verski vzgoji in da je prejem prvega svetega obhajila praznik. Še posebej pa, da je to zakrament, ki ga lahko prejema pogosto. Zato je prvoobhajance, a tudi ostale v cerkvi povabil, naj pogosto pristopamo k obhajilu, da se ta praznik nadaljuje in traja.

Skozi drugačno prizmo (9) V iskreni družbi

V današnjem svetu je med vrtilinami zelo visoko mesto zavzela iskrenost. Tako je lahko vse drugo narobe, a, kot se rado sliši: "Važno je, da smo iskreni"! Pravzaprav ta iskrenost, o kateri govorimo, ni toliko naravnana navzven, temveč je, ali naj bi bilo, nadvse pomembno to, da smo, ali naj bi bili, iskreni do sebe, pa karkoli že naj bi to pomenilo. Zelo popularna je ta vrtilina v medijskem svetu in na spletu, zlasti na spletnih dnevnikih, video spletnih dnevnikih (ali vlogih) in družbenih omrežjih. Pazimo, ne govorimo, ali ne govorimo toliko, o resnici – ta je nekaj povsem drugega. Dandanes je marsikateremu "iskrenemu" leta španska vas. Skratka, odpravljene so bile, kot pravi Veneziani, "arhitektonske pregrade, ki so iskrenost ovirale, torej: strahospoštovanje, spoštovanje, avtoriteta, dostojanstvo, bonton in strah pred kaznijo". Mar živimo tako v dobi iskrenosti in smo torej končno le "med iskrenimi ljudmi", kakor je pela nekoč slovenska popevka? Tu bi kazalo ostati pazljivi. "Iskrenost je družbeno nevarna in le težka skladna s prijateljstvom, naklonjenostjo in simpatijo, čeprav se, prav malo iskreno, trdi nasprotno ... V družbeni predstavi je iskrenost otročja, prav kakor laž, katere vidno merilo je

Ostržkov nos, ki se daljša. Iskrenost ima, bolj kot laž, kratke noge, ker ne gre daleč in pretрга mnoge odnose. Iskrenost je način izražanja, a ne vključuje tudi posledični način delovanja. Iskreni lahko vztraja v vseh svojih zmotah, razvadah, nizkotnostih – omejuje se na razglasitev le-teh. Kdor je iskren, lahko ni pošten, kdor pa je pošten, lahko ni iskren. Če priznam, da sem kradel, sem iskren, a ne neham biti tat. Nasprotno pa se lahko zlažem z dobrim namenom, torej pošteno". Omenili smo resnico, ki ni nujno povezana z iskrenostjo. "Iskreni človek ne govori resnice, temveč pove, kar misli oz., slabše, to, kar čuti". Tu najdemo tisto, zaradi česar lahko še bolj zatrdimo, da živimo še bolj v dobi čustev kot pa v dobi iskrenosti, a to je že material za še en del rubrike. "Iskreni pove vse, vendar ne pomisli zmeraj, kar reče". Zato lahko brez težav zatrdimo, da se nahajamo najprej v "krizi razuma", ko sicer res tečejo med nami reke besed (kot je pel duo iz Oderza), a je na mestu vprašanje kakovosti le-teh. "Iskrenost je subjektivna, medtem ko resnica zahteva napor, da se odmaknemo od svoje subjektivnosti, da bi se približali objektivni resničnosti. Iskrenost lahko vara samo sebe, saj si gradi gradove iluzij in potem gre tja živet".

Andrej Vončina

Multietnični vrtec
Rim

Obstaja Država

v kateri je lepo živeti.

Odkrij mapo uresničenih načrtov

8xmille.it

To je Država uresničenih načrtov.
To je Italija, ki daruje 8xmille katoliški Cerkvi.

3. STRANI Pogovor: Martina Valentinič

"Sem prepričana Evropejka!"

Kdo so tvoji vzorniki v politiki?

Začela bi malo osebno... Ponašam o tem ne govorim, a moj prvi politični vzornik je moj oče Emil Valentinič. Nekaj mi je pustil zapisanega, veliko so mi o njem povedali ljudje, ki so ga poznali. Bil je spoštljiv do vseh, imel je odličan odnos tako z "belimi" kot z "rdečimi", s Furlani in s Slovenci iz Jugoslavije. Imel je jasna politična stališča in načela, od katerih se ni oddaljil. Ker se ni obračal, kot piha veter, je poslušal in spoštoval prav vse. Imel je jasne pojme.

Nekakšni idejni vzorniki so mi krojitelji italijanske republikan-

jo tudi drugi. Imam občutek, da smo danes popolnoma izgubili dolgoročno politično vizijo. Vsak gleda samo na svoj vrtiček, svoje interese. Drugi del ustave bi lahko tudi posodobili, očitno pa nismo bili zmožni priti do dostojnega kompromisa.

Na evropskem nivoju mi je vzornik Robert Schuman. Znal je zgladiti zgodovinsko trenje med Nemčijo in Francijo ter veliko naredil, da so postavili temelje združeni Evropi.

Kako gledaš na ožje in širše politične razmere, na spremembe, do katerih je prišlo v zadnjih letih?

Smo v kompliciranem kriznem političnem trenutku, ko se zdi, da Evropa žal izgublja svojo moč. ZDA na eni strani, Kitajska na drugi ... imamo skoraj občutek, da se vračamo v obdobje po drugi svetovni vojni. Ni hladna, ampak ekonomska vojna. Potem sta še Rusija in Indija, ki se močno razvijata. Problem zase je Afrika, ki po eni strani pozna velike migracijske tokove, po drugi pa lahko pričakujemo, da bo v naslednjih desetlet-

Martina Valentinič in Arno Kompatscher

ske ustave: nam, ki na tisti čas gledamo od daleč, se morda zdi, da je bilo po drugi svetovni vojni normalno, da so se stvari tako razvile. Pa ni tako. Tedaj sta nastala dva bloka. Hvalevredno je, da so člani ustavodajne skupščine imeli tako vizijo; kdor je imel večino, je namreč lahko "potegnil" na svojo stran. Prvi del ustave, ki zajema osnovne pravice državljanov, je tako napisan, da je aktualen še danes in bo vedno aktualen. Mislim, da je italijanska ustava zares ena najboljših na svetu, to priznava-

jih doživela močan razvoj; in Afrika je ogromna! Ne vem, če je vse to rezultat ekonomske krize, ki je nedvomno vplivala na sedanje stanje, pa tudi na preporod nacionalističnih in populističnih gibanj po svetu in v Evropi. Nekatere države vzhodnega bloka so pred 15 leti postale članice EU in se zdaj skoraj obračajo od unije, v vseh teh letih pa so prejele ogromne vsote. Ne znajo ceniti vsega tega? Se ne zavedajo, da samo združena Evropa lahko še kaj pomeni? Majhne države nimajo nobene

teže. Tudi brexit je močno ošibil Evropo. Sami Angleži se zavedajo, da so naredili največjo napako v svoji zgodovini. Kaj se bo zgodilo, je težko napovedati, postopek je težaven in dolg. Zdi se, da bodo na evropskih volitvah volili tudi oni. "Megleno" je tudi v italijanskem političnem svetu, potem ko je odpadla tradicionalna delitev na desno in levo. Volivci sami ne vedo več, kam bi se obrnili, negotovost je velika, rezultat je žal ta, da se ljudje oddaljujejo od politike. Udeležba na volitvah je vedno nižja. Zelo žalostno je, da je vedno nižja tudi v državah, kjer se nekdaj ni volilo: Slovenija ima demokratično ureditev manj kot 30 let, in vendar je volilna udeležba še nižja kot v Italiji ali drugih zahodnih državah. Kar se tiče nedavnih volitev v Španiji, so se, paradoksalno, okreplila avtonomistična gibanja, pa tudi skrajno desničarska, nacionalistična. Vprašanje je, kaj se bo zgodilo na evropskih volitvah 26. maja, katera od teh težej bo prevladala: tista bolj skrajna ali tista bolj zmerna, sredinska. V tem trenutku je težko predvidevati. Tudi Evropska ljudska stranka, ki je bila desetletja glavna stranka v Evropskem parlamentu, se je ošibila. Jaz kandidiram tudi zato, ker prepričano zasledujem to zmerno opcijo. Sem prepričana Evropejka!

SVP je sredinska stranka. Kako gledaš na politiko SSK, ki se od leve sredine pomika proti sredini in še malce dlje?

Jaz bi rekla, da se politika Slovenske skupnosti ne pomika, temveč vrača k svojim izvornim sredinskim stališčem. Kot stranka narodne manjšine skuša biti "nevtralna" do ostalih političnih strank ustavnega loka. Kar je na skrajni levi oz. desni, nima nič skupnega s stranko, ki želi biti zbirna stranka narodne manjšine. Če si SSK res želi biti zbirna stranka, mora biti pripravljena se soočiti in govoriti z

Martina Valentinič in Herbert Dorfmann

vsemi. Je pa tudi res, da se - posebno na krajevnih volitvah - zavezništva izbirajo z ozirom na osebe, programe in dogovore, ki nastajajo sproti. V Sovodnjah sta na listi skupno s kandidati SSK dva predstavnika Lige, tudi v Krmini je predstavnik SSK v desnosredinski koaliciji: to pa še ne pomeni, da se je stranka obrnila v desno. Se pač dogovarja z vsemi političnimi strankami, ki so v ustavnem loku, kot to dejansko delajo v glavnem vse uspešne manjšinske stranke v Evropi.

Gotovo dobro poznaš Herberta Dorfmann, kandidata SVP, dobrega zaveznika in prijatelja SSK. Sta se že kaj menila o volitvah?

Dorfmann seveda poznam, večkrat je bil gost na novoletnem sprejemu SSK in drugih srečanjih stranke. Med drugim bo obiskal naše kraje 18. in 19. maja. Pred nekaj dnevi sem se srečala z njim in drugimi političnimi predstavniki v Sacileju, nato na letnem kongresu SVP v Meranu; to je bila res lepa izkušnja, Nemci so odlični organizatorji! Spregovorili so Dorfmann, pred njim tajnik stranke Philipp Achammer, ki je še

majši, pa predsednik avtonomne pokrajine Bocen in lider SVP Arno Kompatscher; gost je bil avstrijski evropski komisar Johannes Hahn. Na kongresu je seveda bil govor o evropskih volitvah, o pomenu združene Evrope. Dorfmann je zelo zmerna in umirjena oseba; se pozna, da ima dolgoletne izkušnje v parlamentu, nabral si je veliko poznanj. Je človek, ki ga mnogi zelo cenijo ne le na Južnem Tirolskem, temveč tudi v Venetu in v naši deželi.

Katere so glavne točke tvojega programa?

Za moto rabim kar moto Evropske unije "združeni v raznolikosti". Ena temeljnih nalog Evrope je po mojem ta, da v naslednjih letih da še več pozornosti avtonomijam, regijam in krajevnim upravam, da skrbi za razvoj različnih območij. Pri tem imajo izjemno važnost razne čezmejne izkušnje: čezmejno sodelovanje in načrtovanje sta in morata ostati

pomembna. Brda in Kras, ki se npr. raztezata na obeh straneh državne meje, imata veliko skupnega in dosti je še nerazvitega potenciala bodisi na turističnem kot tudi gospodarskem področju. Veliko pozornost je treba dati mladim: na poseben način obžalujem, da v času univerzitetnega študija nisem šla na Erasmus. Ta projekt bodo okreplili z dodatnimi sredstvi, po mojem bi ga morali še bolj okrepiti. Upam, da bo Erasmus prej ali slej skoraj obvezen! Mladi Evropejci lahko spoznajo ne le drug evropski jezik, temveč tudi druge države in možnosti zaposlitve drugje. Predvsem pa spoznajo druga ozeplja, kulture, navade, kar vsekakor bogati. Ker živim v kmečkem, vinogradniškem okolju, mi je seveda zelo blizu tudi tematika kmetijskega razvoja, ki je tesno povezana z infrastrukturnimi, okoljsko tematiko in trajnostnim razvojem. Tudi tu je potrebnih še veliko naložb, da bi se tudi mladi posvečali tem panogam. Vse to mora biti najprej spoštljivo do okolja. Samo od nas je odvisno, ali bomo imeli v prihodnje zdrav zrak in zdravo hrano. To, kar imamo, bomo pustili zanamcem. Ohranjanje lastne zemlje je potrebno in pomembno. To dobro vemo mi, ki smo člani manjšinske narodne skupnosti.

ZAHVALA

Sorodniki LOJZKE BRATUŽ se iz srca zahvaljujemo ustanovam in posameznikom, ki ste sočustvovali z nami; posebna zahvala naj gre govornikom na žalni seji in oblikovalcem pogrebne maše, g. škofu Metodu Pirihu in duhovnikom, posebno Karlu Bolčini in Marjanu Markežiču, mogočnemu pevskega zboru, organistu Dariu Bertinazziju in zborovodju Davidu Bandlju; hvala vsem za neštete izraze sožalja in spoštovanja do pokojne.

Sporočamo, da bo žarni pogreb na goriškem pokopališču v petek, 17. maja, ob 11. uri.

PRIMORSKO ORGELSKO DRUŠTVO in
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vljudno vabita na

ORGELSKI KONCERT
OB 20-LETNICI SMRTI PROFESORJA
HUBERTA BERGANTA

Koncert bodo oblikovali nekdanji
Bergantovi študenti

SOBOTA, 18. MAJA 2019, OB 17.30
SVETA GORA PRI GORICI

OBČINSKE VOLITVE

**GLAS ŽUPANSKIH KANDIDATOV
IZ ŠTEVERJANA,
SOVODENJ OB SOČI IN
DOBERDOBA**

ČETRTEK, 23. MAJA 2019, OB 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

SKPD F. B. Sedej, Števerjan / Mladinska skupina M+

V nedeljo na domačem odru premiera Cvetličarne, mladinske glasbene grozljivke

V tretje gre rado, pravi slovenski pregovor. Teh modrih besed se očitno držijo nad gledališko umetnostjo navdušeni mladi člani Mladinske skupine M+, cvetoče veje na trdnem drevesnem deblu števerjanskega Slovenskega katoliškega prosvetnega društva F. B. Sedej. Mlade režijsko vodi Patrizia Jurinčič Finžgar, talentirana mlada članica igralskega ansambla SNG Nova Gorica, sicer tržaška "zamejka". Po uspešnih uprizoritvah mračne, v skrivnost ovite predstave Drakula, v kateri so prikazali temne plati ljubzenskih čustev, in nenavadne, mestoma prav absurdne in nadrealistične drame, povzete po literarnem delu Itala Calvina *Baron na drevesu (Il barone rampante)*, ki je v prireditvi in predelavi Jurinčičeve dobilo naslov *Baron sedi na veji* in je na 31. Čufarjevih dnevih, jeseniškem festivalu ljubiteljskih gledališč, prejela nagrado NOVA GAZ za kolektivno kvalitetno de-

lo vseh ustvarjalcev, so se letos z vsvo vnemo lotili nove teme: *blagostanja*. Vsi si želimo, da bi nam življenje navrglo čim več pozitivnega, tudi več takega, da bi lagodno živeli, da bi nam nič ne manjkalo, da bi imeli čim več dobrin, ki nam jih ponuja ta naša vse preveč potrošniška družba. Do te osebne blaginje pa lahko pridemo po dveh poteh: pošteno ali nepošteno, s pomočjo dobrega ali zla. Prav o tem, kakšno pot ubrati ali bolje ne ubrati, spregovorila delo, ki ga je izbrala Jurinčičeva za obetavne mlade igralce. Tudi tokrat se je seveda lotila predelave. Tekst je napisala po literarni predlogi *Mala prodajalna groze* H. Ashmana in A. Menkena, ki jo je poslovenila Desa Muck (1955), še posebno pri mladih bralcih najbolj priljubljena slovenska pisateljica, tudi dramatičarka, gledališča in filmska igralka. Predstavo oz. muzikal je v sezoni 2013/14 prvič v slovenščini odi-

gralo Gledališče Koper v režiji Katje Pegan, letošnje dobitnice nagrade tantadruj za življenjsko delo. Besedilo je Patrizia Jurinčič Finžgar prekrasila za števerjanske igralce, songe pa je ohranila take, kakor jih je prevedla Desa Muck. Ti so zelo pomembni za celotno razumevanje predstave, ker se nanašajo na spomine protagonista ali na konkretno odrsko dogajanje. Tako nam je razložil Miha Kovic, organizacijski vodja mladinske gledališke skupine M+ in sam med izvajalci nove števerjanske gledališke produkcije. Povedal nam je, da so vaje začeli v jeseni. Pri tem so naleteli na nekaj težav, saj so morali glavno vlogo cvetličarja dodeliti drugemu igralcu, kajti Alessandro Pasi je moral zaradi drugih obveznosti zapustiti mladi gledališki ansambel. Iz zagate jih je rešil Peter Soban. Tako bodo do premiere našli 22 vaj. Kovic nam je povedal, da so ta tekst takoj z veseljem in radovednostjo sprejeli, tu-

di zato, ker je to muzikal. Želeli so se namreč "spopasti" tudi s tem na Slovenskem ne ravno najbolj prisotnim gledališko glasbenim žanrom. Tudi zaradi tega se je mladim besedilo zdelo vabljivo. Kot vsak muzikal ima tudi ta plesne trenutke. Pri oblikovanju pevskega dela jim je bila v veliko pomoč cenjena pevovodkinja Mateja Černic. Za koreografijo (plesne intermezze izvajajo predvsem igralke) pa je poskrbela dobra sodelavka števerjanske Dramske družine Monika Zajšek. Vsebinsko je *Cvetličarna* grozljivka, ki ima sicer kar nekaj komičnih utrinkov. V izvorniku je *Mala prodajalna groze* muzikal "o skrivnostni človekojedi rastlini, ki se po nepričakovanem sončnem mrku razbohoti v majhni cvetličarni zakotne mestne četrti in v zame-nju za ekonomski razcvet sicer propadajoče trgovinice terja človeška življenja". V različni Mladinske skupine M+, kot piše na njihovi spletni strani, je protagonist mladi Simon, ki dela v cvetličarni. Po naključju "ustvari" mesojedo rastlino, ki za življenje potrebuje človeško meso. Za to skrivnost ve le on.

/str. 16
Iva Koršič

PD ŠTANDREŽ Mladinski dramski odsek: Ples tatov

Srečen epilog za razgaljene zlikovce

Številna publika je z dolgim, skandiranim ploskanjem v petek, 10. maja 2019, v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu pospremila konec premierne uprizoritve Mladinskega dramskega odseka PD Štandrež in s tem izrazila hvaležnost mladim igralcem, ki so odigrali komedijo *Ples tatov* v režiji pozhrtvovalne Daniele Puja, dolgoletne članice dramskega odseka PD Štandrež. Aplavz je izzvenel tudi kot krepka spodbuda za nadaljnje gledališko ustvarjanje mladih nastopajočih. Tem je Puja kot vedno namenila veliko pozornosti in v odsko postavitev vložila svoje igralske izkušnje. Tekst (oz. slovenski prevod), ki ga je napisal francoski dramatik in režiser Jean Anouilh (1910-1987) l. 1932, je Puja prire-

dila za potrebe mladih izvajalcev, dodala eno vlogo in s svetlim zasukom spremenila konec. Odločila se je za klasično režijo in pri tem skušala ponuditi čim več možnosti, da se izkažejo mladi nastopajoči, ki so se tokrat prvič spopadli z zahtevnim, približno poldrugo uro trajajočim odrskim zalogajem. Predstava je od mladih igralcev, ki si šele nabirajo odrskih izkušenj, terjala kar precej napora, tudi zaradi preobrazb, ki jih narekuje besedilo. Kar samozavestno je dramsko nit odvijala Ester Sclauzero kot dostojanstvena Ladj Hurf, zraven nje pa še Pietro Grauner kot Peterbono, vodja tatov. Ladj Hurf se v svoji razkošni vili na smrt dolgočasi in zato rade volje sprejme pod svojo streho tri "fletne" mladeniče, ki

se pretvarjajo, da so plemiškega rodu in v tesnem sorodstvu, oče in dva sinova. V resnici so navadni tatovi, ki bi radi ob prvi priložnosti pokradli vse, kar je dragocenega v bogati hiši. V te včasih prav nerodne, a tudi zelo simpatične zmi-kavte, ki se radi preoblačijo tudi v ženska oblačila, da bi laže počenjali svoj posel, so se posrečno prelevili že omenjeni Pietro Grauner, Alex Devetak (Gustav), Erik Lutman (Hektor) ter

ustvarili precej drobnih, smeh vzbujajočih komičnih trenutkov, še posebno ko se, preoblečeni v ženske, ne spoznajo in skušajo drug drugega omrežiti ali okra-sti. Najbolj spretno se med njimi zna lagati Peterbono, vodja zlikovcev, pajdaša pa mu seveda sledita. Le ta pa kaj kmalu omami ljubezen do mladih nečakinj Ladj Hurf, Julije, mehkejših in ranljivejših čustev, a nazadnje kar značajnega dekleta, in bolj racionalne, trezne Eve, ki sta ju poosebili Martina Gruden in Nika Paulin. Zaradi te-

ga se jim malce prekrizajo načrti o kraji. Ladj Hurf pa s simpatijo gleda na Petrabona, ki ji s svojo prisotnostjo olepšuje dneve v vili. V njej nad vsem skuša strogo bedeti Lord Edgard. Tega "skrbnika", ki se trudi, da bi ugotovil, kdo so v resnici ti trije "navidezni" plemiči, je v dosledni resnobnosti prikazal Gabriel Braini. Smešno obubožano dvojico meščanov Dupond-Duford Oče in Dupond-Duford Sin, ki si na vse pretege prizadevata pridobiti naklonjenost Ladj Hurf in katere izmed

njenih nečakinj, da bi tako s poroko našla izhod iz finančnih težav, sta orisala Lorenzo Marussi in Nicola Grauner. Kar spontano (tudi zaradi kostumov, v katere sta oblečena) se pri njihovi pojavi porodi misel na slavna ameriška komika Stania & Ollia (Stan Laurel in Oliver Hardy). To asociacijo bi lahko v igri okrepili in tako nadgradili ti dve komični figuri, ki se ju Ladj Hurf ob prvi priložnosti znebi.

/str. 15
IK

Foto DP

Sveta birma v Števerjanu Trinajst birmancev je obžaril Sveti Duh

Po dveh letih priprave je prišel težko pričakovani dan, peti maj, dan sv. birmice. Trinajst birmancev (Nika, Alan, Sofia, Erik, Lapo, Gregor, Janez, Veronika, Edith, Sebastian, Mose', Giorgia in Barbara) smo se dve leti pripravljali na ta zakrament s svojim župnikom Marijanom. V petek pred sv. birmo smo se birmanci, botri in starši srečali z nadškofom Carlom M. Redaellijem. Rekel nam je, da Sveti Duh obstaja, čeprav ga ne vidimo. Ne vidimo veta, a ga začutimo. Tako nas Sveti Duh navdihuje pri vsakem dejanju, je luč, ki nam kaže pravo pot. Prepričan sem, da bo z zakramentom Svetega Duha moje prijateljstvo z Jezusom postalo vedno močnejše. V nedeljo smo bili vsi birmanci praznično oblečeni. Čeprav je bilo vreme vetrovno in mrzlo, je bila v naših srcih pomlad. Kolona iz bršljanja, ki smo jo v soboto naredili s starši in jo postavili na glavna vrata cerkve, nas je prešerno sprejela. Ko je zbor

Foto DP

začel peti in se je obred začel, smo bili vsi res razburjeni. Birmanci smo sedeli drug poleg drugega v prvi vrsti na levi strani glavne ladje, birmanke pa na desni. Botri so sedeli vsak za svojim birmancem, za njimi starši in družine. Botri bodo v našem življenju kot steber. Za vsak dvom se bom lahko obrnil do svojega botra in mi bo znal svetovati. V pridigi je nadškof rekel, da hoče Jezus postati naš prijatelj, tak, s katerim se bomo lahko tudi kregali, a nas ne bo nikoli izdal. Nato je bil čas težko pričakovanega obreda za prejem Svetega Duha. Birmanci smo bili v vrsti, botri so simbolično držali roko na naši rami. Ko smo prišli

smo se skupinsko slikali in nato so nam vsi čestitali. Sledila je zauska v Sedejevem domu, kjer smo se sprostiti in s prijatelji poklepetali. Vsk izmed nas je dobil mnogo daril, a najpomembnejši je dar Svetega Duha, kot pravi Sveti Pavel v Pismu Korinčanom: "Kar se namreč vidi, je začasno, česar se pa ne vidi, je večno". Vsi birmanci bi se radi zahvalili najprej svojemu župniku Marijanu, ki nas je dve leti pripravil na ta zakrament. Zahvalili bi se mu za trud, ki ga je vložil za naša srečanja, pa tudi za molitev, s katero nas je in nas bo spremljal na naši krščanski poti. Hvala tudi števerjanskemu mešanemu pevskemu zboru, ki je s čudovitim petjem polepšal in obogatil mašo.

Naj se še zahvalimo vsem, ki so nam v vsem tem času stali ob strani in nam na katerikoli način pomagali, da se je dan sv. birmice zapečatil v naše srce.

Mose' in Lapo

na vrsto, nas je nadškof z blagoslovljenim oljem pokrižal na čelu. Prejeli smo Svetega Duha. Bilo je kratko, a čustveno zelo burno in intenzivno. To nas je v veri potrdilo in nas neizbrisno povežalo z Jezusom. Po maši

obogatil mašo. Naj se še zahvalimo vsem, ki so nam v vsem tem času stali ob strani in nam na katerikoli način pomagali, da se je dan sv. birmice zapečatil v naše srce.

Mose' in Lapo

KATOLIŠKA KNJIGARNA v sodelovanju z GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO

vabi na predstavitev knjige

Vlado Klemše MED BIRŠO, VRBAČNO IN PREVALO

v sredo, 22. maja 2019, ob 17. uri
v galeriji Ars na Travniku 25 v Gorici

O krajevnih imenih v Gornjem in Doljem Cerovem in soseščini bosta spregovorila avtor Vlado Klemše in urednica knjige Danila Zuljan Kumar

Dogodek je del kulturnega programa
knjigarne, ki ga sofinancira Javna
agencija za knjigo Republike SlovenijeJAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2019

Štandrež - župnijski park med lipami

petek, 17. maja, ob 20.30

odprtje razstave risb učencev štandreške šole

sobota, 18. maja, ob 20.30

ples z ansambлом TANDEM

nedelja, 19. maja, ob 19.00

zbor štandreške osnovne šole in Mirna
sledil ples s triom SOUVENIR

sobota, 25. maja, ob 20.30

ples z ansambлом TANDEM

nedelja, 26. maja, ob 19.00

zbor Jezero in prizor štandreške dramske skupine
sledil ples s triom SOUVENIR

Na voljo bo bogat srečelov, odlični šparglji, domača jedaja in pijača

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 17. 5. 2019 do 23. 5. 2019)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 17. maja (v studiju Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Sobota, 18. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Nedelja, 19. maja ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 20. maja (v studiju Stefania Beretta): Pravljica za lahko noč.

Torek, 21. maja (v studiju Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 22. maja (v studiju Danilo Čotar): Samotni pastir: Gospa Sveta na začetku slovenske Cerkve. - Izbor melodij.

Četrtek, 23. maja (v studiju Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Čestitke

Dragi Maestro, Patrick! Ob prejemu 1. nagrade Pavle Merku' ti iskreno čestitamo in želimo še veliko umetniških dosežkov ter glasbenih

Gorica / Govor prof. Marije Pirjevec na žalni seji v KCLB Ob odhodu Lojzke Bratuž

Vsi vemo: Lojzka Bratuž izhaja iz družine trpljenja, ki ga je ob strašni očetovi in materini usodi že kot otrok doživela od blizu in brez milosti. Kot številne primorske intelektualce iz prejšnjega stoletja je tudi Lojzka otroška leta zaznamovala raznarodovalna politika fašistične oblasti. Ta si je za cilj postavila radikalno uničenje "zaostalega slovanskega plemena", ki ga je bilo treba asimilirati ali brutalno iztrebiti. Kolikšen pretres je zaničevanje maternega jezika povzročilo v otroški duši male Lojzke, si lahko predstavljamo, toliko bolj, če pomislimo na strahotno usodo, ki je doletela njenega očeta, glasbenika in skladatelja. Leta 1937 je umrl za posledicami zastrupitve. Podobno kot je pesnica Ljubka Šorli, Lojzka mama, odgovorila na mučenje, ki mu je bila izpostavljena po močevi smrti, z vdanim sprejemanjem trpljenja in odpustanjem, je tudi Lojzka na mladostno preganjanje in jezikovno travmo reagirala tako, da se je ponižanju uprla s trdim raziskovalnim delom ter vztrajnim prizadevanjem za uveljavitev maternega jezika in slovenske kulture ne samo med svojimi ljudmi, temveč tudi med italijanskimi someščani. S tem je pomagala graditi težko dosegljivo sožitje med dvema različnima, večkrat sprtima svetovoma. Kot kulturna in literarna zgodovinarica je delovala v občutljivem, narodno izpostavljenem zamejskem prostoru. Svoje raziskave, zbrane v več knjigah – naj na tem mestu omenim dva obsežna izbora študij **Iz goriške pre-**

teklosti (2001) in **Iz primorske kulturne dediščine** (2008) – je posvetila večinoma kulturni in literarni dediščini Primorske, še posebej Goriške, ki jo je slovenska literarna znanost večkrat puščala ob strani. Vrsto pomembnih osebnosti z Goriškega je znala nazorno osvetliti in rešiti pozabe. Pri raziskavah se je pogosto naslanjala na manj znane ali povsem neznane arhivske vire, ki jih je sama odkrivala. Pri tem je posebej pomembna objava rokopisnih pridig prvega goriškega nadškofa Karla Mihaela Attems **Slovenske pridige** (1993). Njegove pridige predstavljajo izjemen primer slovenske jezikovne prakse v drugi polovici 18. stoletja. Na podlagi slednjih je ovrgla poenostavljeno prepričanje, zasidrano v literarni zgodovini, da je bila slovensčina na jugozahodnem robu slovenske zemlje v preteklih stoletjih docela odrinjena. Mnogi arhivski viri namreč dokazujejo, da je bil slovenski jezik tudi v višjih krogih živ in pogosto upoštevan. Zgovorna v tem smislu je na primer latinska darilna listina iz 16. stoletja (leta 1564), s katero so goriški stanovni prisegli pokorščino svojemu vladarju v vseh treh deželnih jezikih: v italijanščini, nemščini in slovensščini. Posebno pozornost zasluži tudi njeno najboljše

delo **Goriška knjiga** (2009), ki je monografija posoškega mesta, sestavljena iz mozaika najrazličnejših besedil in pričevanj o

foto dd

kulturni, duhovni, politični in gospodarski podobi tega mesta skozi stoletja. V njej smo lahko spoznali, da je slovenska navzočnost v Gorici izpričana od prve navedbe v latinski darilni listini – izdal jo je cesar Oton III. leta 1001 – kjer je omenjena naselbina "quae Sclavorum lingua vocatur Goriza". Upravičeno to-

re sklepamo – piše Bratuževa – da je Gorica najstarejše slovensko mestno ime.

Po vsem povedanem lahko rečemo, da delo Lojzke Bratuž močno učinkuje prav s svojo regionalno pozornostjo pa tudi z veliko osebno zavzetostjo, toliko bolj, ker je nastalo v času vsakršnih naglih globalizacij. Celoten primorski prostor ji mora biti hvaležen za vse, kar je storila za uvrstitev pokončnosti našega človeka v Italijo. Brez njenih del bi bilo poznavanje jezikovne in literarne kulture na jugozahodnem robu slovenske zemlje skozi preteklost vse do danes bistveno okrnjeno. Na tem mestu velja poudariti, da ima raziskovalni opus Lojzke Bratuž širši pomen za kulturno zgodovino in ustvarjalnost celotnega slovenskega naroda. Ob povedanem moramo seveda upoštevati tudi njeno delovanje v različnih kulturnih društvih – med njimi bi omenila **Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm**, ki mu je predsedovala vrsto let. Tudi v svoji človeški naravi je kljub vsem življenjskim udarcem ohranjala in utrdila velik značaj: z odprto dobrosrčnostjo in zmožnostjo velike empatije do drugih. Lahko sklenemo, da je na svoji težki življenjski poti zmogla izjemno pokončno moralno in ustvarjalno energijo.

Marija Pirjevec

V trajnem spominu bomo ohranili pokojno
dr. LOJZKO BRATUŽ,

pedagoginjo, slovenistko in glasbenico,
povezovalko Slovencev po svetu,
v domovini in zamejstvu.

Naj ji Vsemogočni nakloni zasluženo plačilo
in večni mir!

IZSELJENSKO DRUŠTVO SLOVENIJA V SVETU

Misli msgr. Metoda Piriha ob pogrebu prof. Lojzke Bratuž

V letošnjem velikonočnem času je v 85-letu dozorela za nebeško žitnico literarna zgodovinarica, pedagoginja in vsestranska kulturna delavka Lojzka Bratuž.

4. maja 1993. leta sem prav v tej cerkvi vodil pogreb njene mame Ljubke Šorli-Bratuž. In po 26 letih se poslavljamo od njene hčerke Lojzke. Po telefonu mi je voščila velikonočne praznike. S to mašo se ji zahvaljujemo za vse dobro, ki ga je naredila na verskem, kulturnem, vzgojnem, znanstvenem in narodnem področju.

Poslušali smo evangelijski odlomek, kako je bil Jezus na obisku v Betaniji: pri Lazarju, Marti in Mariji. Večerja je bila njegova zadnja večerja pri prijateljih in začetek poti v trpljenje. Maziljenje njegovih nog, ki ga je opravila Marija, pa je bila emancipacija njegovega pogreba. S tem dejanjem je Marija pokazala svojo ljubezen in pozornost do Jezusa. Ta Marijina gesta maziljenja ima polno bogatih duhovnih spodbud. Evangelist Janez pravi, da se je hiša napolnila z vonjem po dišavnem olju (prim. Jn 12,3). Ko sv. Avguštin razlaga ta svetopisemski odlomek, pravi, da je ves svet napolnila vesela novica o odrešenju.

Z dišavnim vonjem spoštovanja, hvaležnosti, občudovanja in ljubezni do pokojne sestre po veri se je napolnila ta cerkev, mesto Gorica, ves zamejski in obmejni prostor ter v zdomstvu.

Z odgovornim in vestnim delom, s svojim znanjem, s pisanjem in predavanji je nudila znanje učencem na slovenskih šolah in študentom na Fakulteti v Vidmu ter mnogim ljudem na glasbenem področju in v prosvetnih društvih. Celoten zamejski prostor je obogatila s svojim neutrudnim prizadevanjem za ohranjanje slovenskega jezika, književnosti in kulture, za kar je prejela številna priznanja.

Rodovitnost njenega poslanstva je prihajala iz njene bogate osebnosti, njene vere, njene molitve, njene notranje kulture in njene slovenske narodne zavesti.

Ob vseh tegobah, ki jih je v življenju prestala od svoje rane mladosti, ko je izgubila očeta, je zrla na svet z neuničljivim življenjskim optimizmom, z vedrino, s pogumom, z vero in zaupanjem vase, v ljudi in Boga. Vse, kar se ji je hudega pripetilo v življenju, je prenašala pogumno, umirjeno in s krščanskim dostojanstvom. Za seboj je pustila globoko in neizbrisno sled; taki ljudje ne umirajo, ampak živijo naprej v svojih delih in v spominu ljudi.

"Hiša se je napolnila z vonjem po dišavnem olju", je zapisal evangelist Janez. Vonj njene osebnosti je napolnil ta sveti prostor, vse, ki smo se zbrali na njenem pogrebu, in še toliko drugih ljudi, ki so povezani z njo v lepi misli in hvaležnem spominu. Psalmist pravi (Ps 26,14): "Upaj v Gospoda, bodi močan, tvoje srce naj se opogumi, upaj v Gospoda!"

S tem povabilom nadaljujmo evharistično daritev z upanjem na vstajenje. Zaupajmo Marijinim rokam našo sestro Lojzko. Naj jo popelje v večno slavo svojega Sina Jezusa Kristusa, našega Gospoda.

DROBICI DOMAČE ZGODOVINE (63)

Dimitri Tabaj

Slap in rodbina Lanthieri (3)

Kot vrhunski kmetijski strokovnjak je Rihard Dolenc prispeval veliko število publikacij in je bil sodelavec prestižnih slovenskih in nemških strokovnih časopisov. Leta 1873 je postal ravnatelj novoustanovljene šole na Slapu, od leta 1886 je pa vodil šolo na Grmu do upokojitve leta 1907. Bil je velik inovator in organizator, vzgojil je več kot 400 kmetijskih strokovnjakov. Imel je tudi smisel za književnost in slikarstvo. Umrl je leta 1919 v Novem mestu. Leta 1999 - ob 150-letnici rojstva - so mu v Podnanosu (Šembidu) postavili spomenik.

Kot rečeno, je ravno grof Lanthieri leta 1873 brezplačno odstopil družinski dvorec na Slapu za potrebe novoustanovljene šole. Grofje Lanthieri so starodavna goriška plemiška rodbina, katere začetki segajo v zgodnji srednji vek. Primorski slovenski biografski leksikon navaja, da je že čedajski zgodovinar Pavel Diakon (720-799) omenjal nekega Landarija kot osmega langobardskega vojvode Furlanije leta 673. Goriška veja naj bi izvirala iz rodbine, ki je bila že v 10. stoletju prisotna v Istri, saj se je leta 932 markiz Witherus Lantiero bojeval proti Benetkam, ki so se pod vodstvom doža Candiana rade vmešavale v

istrske zadeve. Iz iste istrske rodbine naj bi izhajala tudi rodbina, ki se je potem uveljavila v Lombardiji, kjer je pridobila predikat "di Paratico" (kasneje "di Capriolo"), pa tudi v Liguriji in Romagnu. Na gradu v Paraticu (danes je v ruševinah) naj bi gostili celo slavnega toskanskega pesnika Danteja Alighierija. Okoli 1450 so se naselili v Ljubljani, nato pa v Gorici.

Začetnik goriške veje je Anton II. (v nekaterih virih Janez Anton) Lanthieri, ki se je leta 1465 poročil s hčerjo znanega vipavskega vojskovodje Andreja Baumkircherja (v nekaterih virih piše sestro, leta 1443), iz znane graške družine Baumkircher, ki se je plemenitila s poroko Andrejevega deda z ljubljansko plem-

kinjo Nežo Kolenc, katere družina je bila plemenitena že v 14. stoletju in je imela glavni sedež v Spodnji Loki pri Krašnji (Vir: Vitez Andrej z Vipavskega turna - Drago Kolenc - portal kamra. si). Izjemno pogumen in telesno zelo močan Andrej je bil najemniški poveljnik prej avstrijskega vojvode Friderika (kasnejšega cesarja Friderika III.), potem celjskega grofa Ulrika II. in njegove žene Katarine Branković, pa tudi kralja Ladislava Posmrtnika (vnuka cesarice Barbare Celjske) in kralja Matije Korvina. Cesar Friderik III. je Andreja Baumkircherja dal obglaviti leta 1471 v Gradcu, kamor ga je privabil na pogajanja.

Andrej je postal legendarna figura: o njem je pisal tudi Janez Vajkard Valvasor, medtem ko njegov lik najdemo v baladi "Klativitez" Janeza Menarta. Bil je veliki prijatelj Erazma Predjamskega, ki je čast pokojnega tovariša branil brez zadržkov in cesarjevega maršala, ki je žalil spomin na Andreja, izzval na dvojni in na koncu ubil. Erazem Predjamski se je prav tako povezal s kraljem Matijo Korvinom, večkrat ogrožal mesto Trst in na koncu bil poražen in ubit. Tudi vitezi Predjamski so bili zelo povezani z našim teritorjem: oče in svak Erazma sta bila glavarja v Trstu, njegov nečak Krištof Ravbar ljubljanski knezoškof in deželni glavar Kranjske in Slovenske marke, ki je srdito in silovito branil našo zemljo pred Benečani in Turki

Vipava, Baumkircherjev dvorec (turn) danes. Nahaja se v bližini enega od izvirov reke Vipave (edini delta izvir v Evropi). Pri ostalih tega dvorca je družina Lanthieri v 17. stoletju začela graditi nov grad in palačo.

Vipavski vitez Andrej Baumkircher brani Dunajsko Novo mesto (Vir: Vitez Andrej z Vipavskega turna - Drago Kolenc - portal kamra. si).

Kip vipavskega viteza Andreja Baumkircherja (Vir: Vitez Andrej z Vipavskega turna - Drago Kolenc - portal kamra. si).

Grb grofov Lanthieri viden v pročelje cerkve sv. Štefana v Vipavi. Črnemu orlu in polmeseču z zvezdami na modrem polju so kasneje dodali še leva z gorjaco. Nekateri viri izpostavljajo podobnost med Lanthierijevimi tremi zvezdami in zvezdami grba Celjskih grofov. V reviji Vipavski glas (april 1995) Franc Cerovšek piše, da je možno, da je bil Stari grad v Vipavi last celjskih grofov že mnogo pred prihodom rodbine Lanthieri, ki bi torej povzela tri zvezde po svojih predhodnikih, saj je Elizabeta Celjska grad in Vipavo dobila za doto ob svoji poroki s Henrikom IV. Goriškim. Celjske zvezde so danes vključene v grb Republike Slovenije.

Družini Baumkircher sta bila v Vipavi leta 1401 podeljena v fevd dva stolpasta dvora, ki so ju med 13. in 14. stoletjem zgradili oglejski ministeriali. Komplex je tako dobil ime Baumkircherjev turn. Proti koncu 15. stoletja je bil vključen v tabor, ki so ga postavili kot obrambo pred turškimi vpadi. Obzidje se je v glavnem ohranilo do današnjih dni in domačini imenujejo še obstoječi stolp Baumkircherjev turn ali Tabor (ali tudi Spodnji grad). Stoji v bližini kamnitega mostu čez Vipavo.

(tudi v povezavi s hrvaškim plemstvom), medtem ko drugi nečak, baron Žiga Herberstein iz Starega gradu nad Vipavo, je bil diplomat, vojak in pisatelj, znan po tem, da je tudi zaradi znanja slovensščine postal habsburški veleposlanik pri ruskem carju Ivanu Groznem.

S 1. strani

Dan, poln simbolov

Preko glasbe hočeta organizatorja praznovati Evropo in posameznike raznolikih skupnosti, ki ob pravici do utrjevanja lastne identitete ustvarjalno podajajo roko sobivanja in medsebojnemu sodelovanju z različnimi. Ob tej priložnosti sta SSO in ZCPZ podelila tudi 1. nagrado Pavle Merku'. Prisotne sta v uvodu pozdravila predsednik SSO Walter Bandelj in pokrajinska predsednica SSO Maja Lapornik. Walter Bandelj je poudaril, kako pomemben je dan Evrope, saj simbolizira mir, nacistična Nemčija je namreč 8. maja kapitulirala, zato je 9. maj prvi dan miru po koncu druge svetovne vojne. Dan simbolizira tudi združitev in skupno sodelovanje, saj je Robert Schuman, eden izmed očetov sodobne Evrope, na ta dan leta 1950 predlagal projekt za združevanje. Prav tako osebnosti, kot Pavle Merku', s svojim trdim delom dajejo velik zgled odgovornosti in motivacij, da nadaljujemo de-

lo v naši narodni skupnosti in da ta čut posredujemo mlajšim generacijam, je sklenil Bandelj. Maja Lapornik, skupaj s predsednico ZCPZ Rossano Paliago, prava duša te pobude, je povedala, kako je umetnost skozi čas stalnica našega življenja, ki beleži srhljivost vsakdana, srečne trenutke in sanje posameznikov ter skupnosti, ki ji pripadamo. Mir nam ni dan enkrat za vselej, ampak ga je treba graditi dan za dnem z našimi izbirami, pravimi izbirami. Zato ni slučaj, da sta se SSO in ZCPZ odločila z bolj vidnim obeleženjem dneva Evrope, ki v sebi nosi spomin sodelovanja in združevanja različnosti. "Gre torej za praznik Evrope. Doživljamo ga kot praznik posameznih in raznolikih skupnosti, ki v pravici utrjevanja lastne identitete ustvarjalno podajajo roko sobivanju in sodelovanju. Tako sodelovanje, medsebojno spoznavanje in rast se v Cantate udejanja preko glasbe", je dejala Lapornikova. Predsednica je tudi

Foto dami@n

izrazila velik ponos in čast, da so ob tej priložnosti podelili 1. nagrado Pavle Merku', ki nosi ime po priznanem glasbeniku in jezikoslovcu. Prav tako se je zahvalila Jasna Merku', hčerka Pavla Merkuja, ki je zelo počaščena, da nosi ta nagrada ime po očetu, ki je vedno rad spremljal delo mladih glasbenikov, jim svetoval in z njimi ustvarjal. Po kratkem pozdravu generalnega konzula

RS Vojka Volka je muzikologinja in predsednica ZCPZ Trst Rossana Paliago predstavila in prebrala utemeljitev 1. nagrade Pavle Merku', ki jo je letos za zasluge na umetniškem področju prejel Patrick Quaggiato. Posluh za zborovske, žive, občutljive, umetniško, emocijsko in tudi etnično močno zaznamovane izraznosti, sposobnost glasbenega tolmačenja sporočila in zvena

besede, miselna odprtost v dialogu z različnimi kulturami, pluralna osebna in umetniška identiteta, ki je zrcalo multikulturnega prostora in korenin, so značilnosti glasbenika, raziskovalca in jezikoslovca Pavleta Merkuja, ki v idealnem sozvočju plemenitijo ustvarjalno delo Patricka Quaggiata, so v utemeljivni napisali organizatorji. S svojimi deli povezuje različne etnične skupnosti dežele Furlanije Julijske krajine in se kot umetnik svetovljanskega prostora uveljavlja s prepoznavno, sodobno, tankočutno in izjemno sporočilno govorico v državnem in mednarodnem prostoru. Skladbe Patricka Quaggiata so prepotovale svet in so stopile v repertoar mnogih zborov in sku-

pin v kaleidoskopu različnih glasbenih vrst in pristopov kot odsev širokega umetniškega navdaha in obvladanja kompozicijske govornice, ki nosi dragoceno vrline, da se neposredno dotakne srca poslušalcev.

Skladatelj je povedal, da je zelo počaščen, saj je bil zelo povezan s Pavletom Merkujem. Ko je Quaggiato dobil prvo nagrado na glasbenem področju, je bil eden izmed žirantov prav Merku'. Ko se je v najstniških letih začel zanimati za orglarstvo in kasneje, v času študija na konservatoriju, se je na Merkuja vedno naslanjal in o njem napisal tudi dve seminarski nalogi. "Zdaj, ko prejemam to nagrado, ki nosi ime po Merkuju, se mi zdi, kot da bi se sklenil neki krog", je dejal Quaggiato.

Lep, prijeten kulturni večer v Miramarskem gradu so glasbeno obogatile pevke Vokalne skupine Vinika, ki so pod vodstvom Franke Žgavec zapele nekaj Quaggiatovih skladb in Merkujevo *Sonce ljubo*.

S 3. strani / Pogovor: Lojze Peterle
Pomembno je ...

Prizadevam si za večje spodbude in investicije v preventivo na področju zdravja. Vsak tretji Evropejec bo zbolel za rakom, zato je pomembno, da bomo področju preventive in raziskav na področju raka, za kar si prizadevam že dolgo časa, namenili več sredstev. Na mojo pobudo je to postal eden izmed prioritarnih ciljev Evropske ljudske stranke. Tako bomo dvignili sredstva iz sedanjih 100 milijonov na 400 milijonov evrov do leta 2024. Pomembno je tudi, da vemo, kaj jemo ter omejimo uvoz hrane neznanega izvora iz tretjih držav. K izboljšanju gospodarskega okolja in iskanju novih priložnosti bosta pripomogla sporazuma z Japonsko, kjer sem deloval kot poročevalec. Posebno pozornost pa med svojim delom v Evropskem parlamentu namenjam prenosu znanja na mlajše generacije. Do zdaj sem namenil preko 200.000 evrov poslanskega proračuna in 200 mladim omogočil plačano pripravništvo v Bruslju.

Ste Evropejec zato, ker ste Slovenec. Lahko tudi obratno, ne?

Ker sem Slovenec v Evropi, sem lahko samo oboje.

Ker bi radi, da bi se tudi naše bralke in bralci v polnosti zavedeli, kako pomembne so evropske povezave in sama EU, vas prosimo, da poveste, kako je prišlo do tega, da danes lahko po vsej Evropski uniji telefoniramo za isto ceno, kar je velika stvar. In vi imate tudi zasluge pri tem.

Gre za zgodbo o uspehu, ki se je zgodila na podlagi osebne izkušnje in poslanskega dela, ki ga ne zazna nobena statistika. Žena me je okarala, ko sem imel vedno znova visok račun za telefon zaradi telefoniranja v tujini. Tako sem, ko sem bil podpredsednik Evropske ljudske stranke, kolegici in komisarki Viviane Reding, ki je bila zadolžena za to področje, predstavil idejo za ukinitve stroškov gostovanja. Seveda je najprej dejala, da je to nemogoče, saj nacionalni telekomu lepo služijo na ta račun. A je začela proces, ki je trajal 10 let.

Na koncu smo leta 2017 prišli do popolne ukinitve stroškov gostovanja. Konkretna ideja je rodila konkretne rezultate. Lahko rečem, da Peterleta evropski državljani čutijo v žepu.

Podobno nam je pred kratkim uspelo spremiti predlog Komisije in smo dosegli boljše pogoje za bolnike po Evropi ter slovensko generično farmacevtsko industrijo. Zagotovili smo namreč, da bodo lahko tako originalna kot generična zdravila na voljo bolnikom že prvi dan po izteku patenta.

Ko vam ob koncu pogovora voščimo veliko uspeha na bližnjih volitvah, vas tudi naprošamo, da nam poveste, zakaj moramo prav vas voliti?

V domači in evropski politiki sem se dokazal z rezultati. Kar obljubim, tudi naredim. Osmosvojitev in demokratizacija sta odprli Sloveniji evropsko perspektivo, manjšinam pa boljši status. Delovanje Evropske zveze dobro poznam tudi zato, ker sem sooblikoval Lizbonsko pogodbo. V Evropskem parlamentu deluje ideja "senoriat", kar pomeni, da bolj zaupajo tistim bolj izkušenim. Tako dobim na mizo bolj zahtevna poročila in projekte, ki imajo tudi bolj daljnosežne posledice za vse nas. Trenutno se s sodelavci že ukvarjam s projektom proglasitve čebele za ogroženo vrsto, kar bi spodbudilo serijo podpornih ukrepov in politik na področju varovanja okolja ter proizvodnje varne hrane.

Vaše bralce prosim za podporo in glas na evropskih volitvah 26. maja v prepričanju, da zastopam tisto, kar lahko ohrani in okrepi Evropska zveza.

Če se strinjate, da potrebujemo Evropo z več veselja do življenja, z boljšim dostopom do zdravja za vse, s čistim okoljem, bolj enakomernim regionalnim razvojem, z večjim posluhom za manjšine, vas prosim za zaupanje in podporo, da bom tudi v prihodnjem mandatu delal v tej smeri. Tehnično je zadeva enostavna - podporo mi namenite tako, da obkrožite številko pred mojim imenom.

Hvala za pogovor!

V Lokarjevi galeriji v Ajdovščini
Na ogled dela
Lucijana Bratuša

Ob sedemdesetletnici in petdesetletnici ustvarjanja vipavskega ustvarjalca, akademskega slikarja, grafika, kaligrafa, predavatelja na Akademiji za likovno umetnost in grafičnega oblikovalca Lucijana Bratuša so v Lokarjevi galeriji v Ajdovščini pripravili retrospektivno razstavo. Odprli so jo v petek, 10. maja. V galeriji svete Barbare v Idriji je Lucijan Bratuš 5. aprila postavil na ogled izbor 50 upodobljenih krajin pod naslovom *Telo pokrajine*, nastalih v letih od 1970 do danes. V Lokarjevi galeriji v Ajdovščini pa je na ogled opus del s področja ekspresivne figuralike

pod naslovom *Pokrajina telesa*. Glavnino Bratuševega slikarskega opusa predstavlja ekspresivna figuralika, v kateri odmeva zlasti

Foto JMP

delo Francisa Bacona in Marija Preglja. Vrhunec njegovega slikarskega opusa predstavljajo slike iz sedemdesetih in prve polovice osemdesetih let 20. stoletja. Kompozicije so izčiščene, reducirane in osredotočene na fi-

guralni motiv, večinoma ženski akt ali torzo. Opaznejše mesto v Bratuševem slikarskem opusu zavzema tudi krajina, podana v prepoznavni abstrahirano ekspresivni interpretaciji. Bratuševa grafična dela temeljijo na ekspresivni risbi, ki s kontrastnim rastrom stopnjuje dramatičnost ali pa se s kombinacijo širokih, mehkih, tekočih potez in ostrih, minucioznih šrafur

približuje kaligrafiji. Grafični opus obsega zlasti litografije, pa tudi lesoreze in sitotiske; prevladuje figuralna motivika. Opus knjižnega oblikovanja pa obsega več kot 250 knjig in katalogov. Sodeloval je pri več bi-

bliofilskih izdajah faksimilov, kot so Brižinski spomeniki, Biblija Jurija Dalmatina in Stiški rokopis.

Bratuš je diplomiral iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani leta 1971, leta 1973 pa je končal še grafično specialko pri Marjanu Pogačniku. Leta 1987 je začel predavati kaligrafijo in tipografijo na tej akademiji, sprva kot zunanji sodelavec, od 1995 je bil redno zaposlen, 2001 pa je bil izvoljen za izrednega in leta 2007 za rednega profesorja za vizualne komunikacije.

Ukvarja se s slikarstvom, risbo, grafiko, grafičnim oblikovanjem, tipografijo, kaligrafijo in fotografijo. Glavnino njegovega slikarskega opusa predstavlja ekspresivna figuralika, v kateri odmeva zlasti delo Francisa Bacona in Marija Preglja. Razstava bo na ogled do 8. junija.

Vladka Tucovič Sturman

JEZIKOVNICA

61

Fulvio Tomizza, Tomizzev, Tomičev

V spomin na istrskega pisatelja Fulvia Tomizza, ki se je rodil leta 1935 v Materadi (v zaselku Juricani), preminil pa leta 1999 v Trstu, je vsako leto maja v Trstu, Kopru in Umagu organizirana kulturna prireditvev Forum Tomizza s podnaslovom: obmejna srečanja. Letošnjo pomlad obeležujemo torej 20-letnico pisateljeve smrti in ravno v tem tednu lahko v navedenih mestih prisluhnete predavanjem, literarnim nastopom in koncertom v njegov spomin. Ime in priimek znamenitega pisatelja, ki je bil povezan s tremi jeziki, narodi in mesti, pa sta zanimiva tudi s pravopisnega vidika, priimek Tomizza je celo v Slovenskem pravopisu 2001, kar izpričuje, da je (bil) zelo povezan s slovensko kulturo. Zaustavimo se na kratko pri imenu Fulvio, ki je podobno drugim imenom romanskega izvora, kot so še Flavio, Fabio ali Livio. Tudi številna moška imena slovanskega izvora se končajo na o, npr.: Marko, Branko, Samo. Tako romanska kot slovanska moška imena, ki se končajo na nenaglašeni o, se knjižno sklanjajo brez podaljšanja osnove, torej samo s spremembo končnice, Marko, Marka, Marku; Samo, Sama, Samu; Branko, Branka, Branku (tako je npr. tudi v srbsčini); Fulvio, Fulvia, Fulviu. V pogovorni slovenščini pa se sklanja tako, da se beseda podaljša, kar (zaenkrat) v knjižnem jeziku čutimo kot napačno: Marko, Markota, Markotu; Fulvio, Fulviota, Fulviotu.

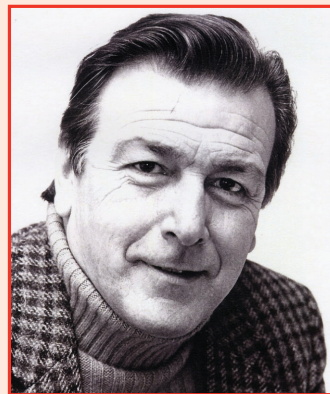
Iz več razlogov je pravopisno zanimiv tudi priimek Tomizza. Verjetno gre za poitalijančeni zapis slovanskega samostalnika (pomajševalnice) Tomica, kar bi pomenilo Tomažev oz. Tomov sin, sin od Toma oz. Tomota, če rečemo pogovorno. Dva z-ja preberemo kot izvorni c, izgovor se vedno zapisuje v oglatem oklepaju: Tomizza [tomica]. Priimek Tomizza je samostalni ženske-

ga spola; takih priimkov pa je v slovenščini veliko, še zlasti na Primorskem. Spomnimo se na priimke: Košuta, Rebul, Štoka, Švara, Baruca itd., o čemer sem tudi v Jezikovnici že pisala. Sklanjamo jih lahko na dva načina. Po 1. ženski sklanjatvi, kar je tudi običajnejše, torej: Tomizza je, Tomizze ni, Tomizzi podarim ... ali po 1. moški sklanjatvi, kar je tudi prav, a je redkejše: Tomizza je, Tomizza ni, Tomizzu podarim.

Do sem vse jasno, kajne? Večjo težavo predstavlja svojilni pridevnik. Iz priimkov ženskega spola se pogosto tvori napačen svojilni pridevnik moškega spola, npr. Rebulin roman, kar pozornejši bralci Jezikovnice že dobro poznajo, saj sem tudi o tem že pisala. Pravilno je seveda Rebulov roman.

Torej tudi pri Tomizzi ne bo prav Tomizzen, pač pa Tomizzev. Zakaj? Poglejmo pravilen zapis. Dvočrkje zz preberemo kot c. Glas c pa se pri svojilnem pridevniku pretvori v č, npr. Mojca, Mojčin ali Franc, Frančev. Za c obvezno sledi e, ne pa o (spomnimo se na pravilo o preglasu: Cene češnje že še je.), zato ni pravilno Tomizzov, pač pa le Tomizzev [tomičev]. Ko uporabimo ime in priimek, bomo rabili npr. ustvarjalnost Fulvia Tomizza, če pa tvorimo svojilni pridevnik samo iz priimka, je pravilno torej: Tomizzev (izgovorjeno [tomičev]).

Slovenski pravopis 2001 ponuja kot možnost tudi podomačeni svojilni pridevnik Tomičev, vendar raba take tvorbe sploh ne izkazuje. Če ponovimo: ne bomo torej zgrešili, če bomo rabili zapisano Tomizzev in izgovorjeno [tomičev]. Doc. dr. Vladka Tucovič Sturman na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

DSI / Večer o filozofu Milanu Komarju in aktualnih filozofskih temah

Življenje in delo velikega, nadarjenega Slovence

Zanimiv naslov srečanja v Društvu slovenskih izobražencev *Problem človeka v družbi blagostanja in velikodušnosti* se nanaša na sveže izšlo knjigo filozofa Milana Komarja. Že ime samo nakazuje na aktualno vsebino, ki vzbuja zanimanje in radovednost; prav tako zanimivo pa je bilo na ponedeljkovem večeru spoznati lik in delo zdaj že pokojnega avtorja knjige. Filozof je bil - kljub svoji uspešnosti v tujini - v slovenskem prostoru do nedavnega neznan, lahko bi rekli zamolčan. V svetu in predvsem v Argentini pa je renomiran in cenjen, saj je npr. poučeval na Argentinski katoliški univerzi (Universidad Católica Argentina) in bil nekaj let celo dekan te univerze. Življenje Milana Komarja sta na ponedeljkovem rednem srečanju najprej predstavila moderator večera, dr. Tomaž Simčič, ki je filozofa tudi osebno poznal, in slovenski literarni kritik in zgodovinar Matija Ogrin. Komar je svojo mladost preživel v rodni Sloveniji; že zgodaj, med študijem prava, pozneje pa še filozofije, je izstopal po svojih nadpovprečnih sposobnostih in bil deležen raznih priznanj (na ljubljanski univerzi je leta 1941 npr. prejel Svetosavsko nagrado za razpravo iz cerkvenega prava o jugoslovanskih škofijskih sinodah; leta 1942 je že pri 21 letih postal doktor prava z diplomsko nalogo o vprašanju "pravičnosti v vojni" z naslovom *Pravični vojni pri Viktoriji in Suárezu*). Ker pa se ni strinjal s komunistično revolucijo, je moral leta 1945 emigrirati kot politični begunec. Žal gre za še enega nadarjenega in velikega Slovence, ki je pol stoletja svoje talente razdal v tujini, v Argentini.

Kot univerzitetni docent v Buenos Airesu je bil izredno priljubljen; filozofske pojme je znal slušateljem približati in jih aktualizirati. Njegovi študentje so ustanovili "Komarjevo šolo". Že v času njegovega življenja (umrl je leta pri 2006 pri 85 letih) so začeli zbirati posnetke predavanj, jih pretipkavati, pozneje so jih uredili in izdali. V kastiljščini je tako izšla v treh knjigah skoraj stotina razprav, meditacij ali uvodnikov, pripravljajo pa še novo zbirko predavanj. V Sloveniji pa so šele v zadnjih letih, predvsem v okviru krožka Philosophia perennis, začeli popularizirati tega slovenskega katoliškega misleca, sorojakom v domovini še vedno neznanega. V krožku prirejajo večere o Milanu Komarju, izdajajo prevode njegovih razprav in predavanj in ga s tem odkrivajo slovenskemu prostoru. Kot je menil eden od gostov večera, mladi filozof Jernej Šček, lahko rečemo, da tako bistveno prispevajo k pluralizaciji slovenske filozofske misli, ki se v Sloveniji še vedno posveča predvsem le "nekaterim tokovom".

Dr. Matija Ogrin je kot predstavnik filozofskega krožka Philosophia perennis spregovoril o prevodih Komarjevih knjig, predvsem o novi knjigi z naslovom *Problem človeka v družbi blagostanja in velikodušnost*. Osnovna Komarjeva predpostavka je, da je svet ustvarjen (kreationistični pristop); v stvarih je notranji logos in človek je povabljen, da ga odkrije in ravna smiselno in skladno z njim. Komar spodbuja k temu, da človek vzame krmilo življenja v svoje roke in da v času, ki mu je odmerjen, v skladu s svojo danostjo razvije svoje darove. V društvu Philosophia perennis so najprej izdali zapise, ki jih je Komar napisal v slovenščini. Postopoma pa prevajajo in izdajajo še druga njegova dela, ki so izšla v kastiljščini, da bodo tudi rojaki v Sloveniji spoznali njegovo filozofijo, ki sloni na krščanskem realizmu. Komar je znal probleme filozofije aktualizirati; znal jih je iz abstraktne govornice približati, prevesti v zanimivo, aktualno problematiko izkustva, v

nima svojega notranjega reda oz. logosa, zato marksizem in komunizem nimata prihodnosti in neizogibno peljeta v poraz. Komunizem ni mogel izpolniti svojih obljub, npr. ustvariti raja na zemlji, priti do resnične človekove osvoboditve, najti rešitve za alienacijo. Sušnik je nadaljeval zanimivo teorijo Komarja: "družba blagostanja", ki naj bi bila alternativa marksizmu, to v resnici ni. Teoriji si nista nasprotni, prav obratno. Obe namreč slonita na istih metafizičnih temeljih, saj obe mislita, da narava in realnost nimata sami v sebi svojega notranjega reda. Na eni strani marksizem brani red, vendar kot nekaj zunanjega, nasilnega, ne vidi ga v naravi sami; za postmoderno držo, ki naj bi zagovarjala svobodo, pa je značilno zavračanje vsake avtoritete, spodrivanje meja...

Pravo alternativo obema nudi teorija krščanskega realizma, ki

realnosti nima za kaotično in nesmiselno, temveč za naravno, ustvarjeno iz ljubezni. V stvarstvu obstaja neki notranji red. Kot je pojasnil Šček, Komar in krščanski realizem izhajata iz tez krščanskih mislecev, iz neotomizma in neosholastikov, za katere obstaja neki naravni red, filozof pa se ukvarja z analizo, ki sega v bistvo stvari, v "quid".

Za Sušnika je "Ordo et mysterium" (Red in misterij), ki je naslov prve Komarjeve knjige, obnem sinteza Komarjevega odnosa do sveta. Naravni red, to je realnost in svet okoli nas, ki ima svoj logos, moramo najprej spoznati, moramo ga najprej "videti", nato pa analizirati. Treba ga je razumeti in predvsem spoštovati njegov notranji red. Istočasno se moramo zavedati njegovega čudovitega bogastva, ki pa nas presega, zato bo vedno ostal do določene mere "misterij", vsega ne bomo mogli dojeti in razumeti.

Komar priporoča, da se ne zadovoljimo s površnimi analizami, ampak naj se naučimo iti v globino stvari. Ta zmožnost naj ne bo le privilegij filozofov, psihologov, sociologov; vsi si moramo prizadevati iti v bistvo stvari, se vračati k notranjemu redu, k pravi osebnosti rasti, naučiti se moramo iskati vzroke in odgovore in prispevati k izboljšavi družbe. Kot je povedal Šček, je Komar v svoji teoriji poudarjal pojem "poklica" ali "poklicanosti": človek naj se čuti dolžnega razvijati svoje talente. Gostje večera so sklenili z mislijo, da je Komar še vedno aktualen; njegove misli so še vedno kažipot in spodbuda, da bi vsi "mislili več".

P. in

Foto damj@n

vedilo pri odločanju v vsakdanjih situacijah. Svoje znanje je podajal na univerzitetnih tečajih in v Buenos Airesu in navduševal mlade s tematikami, kot so npr. "kateri so bistveni pogoji za dialog" ali "kontemplacija in angažma" itd.

O Milanu Komarju je preko videa iz Buenos Airesa spregovoril tudi njegov učenec, Martin Sušnik, mlad filozof, Slovenec, ki je rojen in živi v Argentini. Komarja je definiral kot preroškega, saj je v predavanjih iz daljnega leta 1967 preroško predvidel zlom komunizma in marksizma - 20 let, preden se je to dejansko zgodilo. Prihodnost marksizma je vizionarsko napovedal v času, ko še niti kritiki marksizma niso upali pričakovati, da bi lahko prišlo do razpada komunističnih oblasti v Evropi (v komunističnih državah samih pa so tisti, ki so si upali javno izraziti kako drzno kritiko marksizma, morali to tako ali drugače plačati).

Sušnik ugotavlja, da je bilo za filozofa Komarja tako lucidno prerokovanje mogoče prav zato, ker se ni ustavljal pri analizi zgodovinskih dejstev, ampak je znal brati zgodovino s tem, da je prodiral v filozofske teze. Prav to "globoko modrenje dejstev" mu je dovoljevalo, da je presegel gole zgodovinske dogodke in našel temeljne filozofske teze, na podlagi katerih je lahko uspešno prerokoval razvoj dogodkov. Vedel je, da marksizem ne more imeti prihodnosti zaradi svojega imanentističnega gledanja in zaradi prvenstva prakse. Pravilno je ugotovil, da bo propadel zaradi svojega gledanja na svet le kot na snov, na sredstvo v rokah človeka, ki ga lahko spreminja po svoji volji. Ker za marksizem narava

Letošnja Majenca v Dolini

Pisana paleta različnih dogodkov

Konec tedna je v Dolini potekala Majenca, ki je svoj višek dosegla v soboto, 11. maja, zvečer s slovesnim postavljanjem maja in v nedeljo pozno popoldne s prihodom parterc in parterjev na vaški trg Gorico. Majenca je praznik

tična knjiga krščenih župnije Doline v letih 1605-1615. Knjiga vsebuje na začetku vpise v hrvaščini v glagolici, nato v italijanščini in latinščini v latinici. V večernih urah so v galeriji Torkla odprli razstavo o natečaju za obnovu glavnega vaškega trga.

stora. Za glasbeno točko je poskrbela mlada pianistka Gaja Salvi, učenka Glasbene matice iz razreda prof. Nede Sancin. Na petkov večer sta pred koncertom skupin 4 Pampel & Friends in The Authentics potekali odprtje in nagrajevanje 63. občin-

pomladi in mladosti, ki se že stoletja prenaša iz roda v rod in je razširjen po celotnem slovenskem območju. Podobno kot v ostalih vaseh v dolinskem bregu te navade niso prekinili niti v času druge svetovne vojne. Po vaseh se oblikujejo fantovske in deklishe, ki se organizirajo in sestajajo dober mesec pred končnim postavljanjem maja. Za večino mladih predstavlja ta trenutek veliko odgovornost in pomembno organizacijsko preizkušnjo.

V šestdnevni dogodek se uokvirja veliko spremnih kulturnih in enogastronomskih prireditev, s katerimi Občina Dolina in druge ustanove spodbujajo kakovost in ovrednotenje domačih vin in olj.

Majenca se je začela že v četrtek, 9. maja, z animacijo za otroke v prireditvi Društva prostovoljnih gasilcev iz Brega v sodelovanju z združenjem TerraSophia in predstavitevjo publikacije Ma-

Pri razstavljenih projektih so arhitekti po svojih idejah morali ovrednotiti glavni trg ravno v luči ljudskega praznika Majenca in z njo povezanih občinskih razstav domačih vin in ekstradeviških olj. Nato je večer na Gorici popestrila skupina Ivo & the Tools.

Na pobudo odbora za ovrednotenje oljkarstva je bilo v petek, 10. maja, predavanje Marise Cepach o uvajanju ekstradeviškega oljčnega olja v prehranjevanje. Sledilo je odprtje razstave krajevnih likovnikov v dvorani SKD Valentin Vodnik. Nekateri med njimi se ponajajo z dogoletnim sodelovanjem na Majenci. Razstavljenih je bilo veliko likovnih izraznih tehnik: od slikanja na platno do fotografij s povečavo rastlin in žuželk, tkanin, čipk, kipcev iz raznih materialov in nakita. Med temami sta izstopali moč narave z vsemi svojimi barvami ter bogata kulturna dediščina iz našega pro-

ske razstave domačih vin. Nagrajevanje 22. razstave ekstradeviškega oljčnega olja, 15. izbora "L'olio di Muggia" in 9. Pokrajinskega tekmovanja ekstradeviškega oljčnega olja pa je potekalo v soboto zvečer po paradnem mimohodu starodobnih vozil v organizaciji kluba Adria Classic iz Koprja. Zaradi deževnega vremena je tradicionalno postavljanje maja steklo že pred polnočjo ob glasbi Godbe Salež.

Deževno vreme je okrnilo nedeljski kulturni spored, ki je ponavadi posvečen folkloru. Parterce in parterje sta letos vodila županja deklishe Francesca Slavec in župan fantovske Nikola Švara. Le-ti so na nedeljo, okrog 20. ure, prikoralaki na Gorico in uvedli ples pod majem z ansamblom Klapa iz Brega.

Dolinski praznik Majenca je ponudil ob zabavi in druženju tudi več kulturnih dogodkov.

Erik Kuret

POGOVOR Mitja Stefancic

O klimatskih spremembah

Kakšen je pomen klimatskih sprememb?

Tematika klimatskih sprememb je ključnega pomena za našo prihodnost. Če ne dojamemo vzrokov in posledic klimatskih sprememb, se ne moremo lotiti diskusij, ki zadevajo družbeni in tehnološki napredek itd.

Lahko obrazložite?

Pred meseci so me organizatorji koprškega festivala o inovacijah Festivalno zaprosili, če bi jim spet predaval o socialnih podjetjih, ker sem o takih podjetjih in socialnih podjetnikih že predaval v prejšnjih letih. Tokrat sem se odločil za nov argument: to so inovacije v luči globalnega sevigrevanja in klimatskih sprememb. Ne le to. Povabil sem tudi izvedenca, ki o tej temi opravlja svojo doktorsko raziskavo.

Koga pa?

Imenuje se Ryan Bellinson, na Univerzi v Sheffieldu v Veliki Britaniji preučuje inovacije in odpornost proti klimatskim spremembam z različnih zornih kotov. Objavil je že vrsto pomembnih člankov v prestižnih znanstvenih revijah. Menim, da bova s skupno predstavitevjo za-

gotovila celotnemu festivalu presežek. Zato ciljamo tudi na dober odziv medijev.

Medijev?

Seveda. Mediji so argumentu klimatskih sprememb namenili na splošno premalo pozornosti. Niso se izpostavili. Niti znanstveniki in akademski raziskovalci se niso dovolj izpostavili, razven posameznikov. Med redkimi, ki je o problemu spregovoril na jasen in učinkovit način, je papež Frančišek, ki je v svojem pristopu k temu argumentu in sporočilnosti res zgleden.

Zakaj so klimatske spremembe tako problematične?

Tudi pol stopinje segrevanja na ravni planeta lahko povsem spremeni podnebje, ekosistem, življenje, našo družbo... Prišel je skrajni trenutek, da o tem spregovorimo brezkompromisno. Tudi sodobna kultura je lahko v veliko korist v tej debati. Sam

sem se začel s to tematiko resno ukvarjati šele, potem ko sem si ogledal videoposnetek neke pesmi, ki jo je uglasbila ame-

riška skupina Thirty seconds to Mars: pesem nosi naslov A Beautiful Lie in se osredotoča na posledice dviga globalnih temperatur na življenje na Zemlji... Ob poslušanju pesmi sem se odločil, da vsega tega ne bom sprejemal pasivno.

Kdaj vam lahko prisluhnemo?

Z Ryanom Bellinsonom bova imela predstavitev Inovacije v obdobju klimatskih sprememb v jutranjih urah v okviru festivala, s pričetkom ob 9. uri v prostorih Fakultete za management na trgu Brolo v Koprju. Upam, da

bo odziv dober, poleg kakega znanstvenika in profesorja pričakujem tudi dobro udeležbo predvsem mlajših študentov z raznih fakultet.

In seveda medijev. Vsekakor. Vabim vsakogar, ki mu je argument zanimiv, da se pridruži in se udeleži debate.

Erik Kuret

POGOVOR Marko Pisani

Evropo je treba braniti in ohraniti

Mesec maj bo posebno živahen s političnega vidika ne le za prihodnost naše skupnosti, ampak tudi evropske. O občinskih in evropskih volitvah smo se pogovorili s pokrajinskim tajnikom stranke Slovenska skupnost Markom Pisanim.

Če začnemo malo širše, kako gledate na današnjo evropsko in državno politiko oz. družbo, v kateri naraščajo populistične ideje?

Res je. Na evropsko preizkušnjo oz. volitve gremo z določeno zaskrbljenostjo glede na ta sovranistična-populistična gibanja, ki se trenutno razvijajo in širijo. Evropa je treba braniti in ohraniti, mislim pa, da ima tudi sama delež krivde, če smo v taki situaciji, saj v teh letih ni znala pravično in pravilno razdeliti svoja sredstva. Na ta način so nastajale razlike v različnih državah ter področjih in to je gotovo pripomoglo k naraščanju nejevolje med državami članicami in državljani. Evropa bo imela v naslednjih letih pred sabo kar nekaj izzivov, med katerimi bo prav gotovo ta, da se mora približati ljudstvu, da se zmanjša birokratizacija evropskega aparata in, nazadnje, da se dostojno reši problem migrantskega vala. Evropa je pomembna garancija stabilnosti predvsem za manjše države, kot je npr. Slovenija.

Kako se pripravljate na evropske volitve stranke Slovenska skupnost?

Na evropske volitve gremo s svojim dolgoletnim partnerjem, in sicer stranko Südtiroler Volkspartei, v kateri imamo tudi letos našega kandidata oz. kandidata, t. j. odvetnica Martina Valentiničič. Sodelovanje s to stranko je bistvenega pomena, saj so tudi oni manjšinska narodna skupnost v Italiji in dobro razumevajo probleme, ki jih imamo mi Slovenci. Mislim, da izvolitev evropskega člana Herberta Dor-

fmanna ni pod vprašajem. On je naš veliki prijatelj, ki nam je v teh letih bil vedno ob strani.

Kako gledate pa na državno politiko, ki je neposredno vplivala tudi na male občine, saj so Slovenci začeli voliti tudi druge stranke ...

Ne vem, koliko bo še trajala ta vlada, kajti stranki na vladi sta vsak dan bolj v nasprotju in na ta način državo težko vodita. Obe širita populistične ideje in skušata agresivno rešiti probleme, ne da bi resno pomislila na posledice. Tako se obnaša Liga glede problema migrantov, tako Gibanje petih zvezd z državljskim dohodkom ipd. Te so bile in so propagandne poteze za pridobivanje glasov. V to "past" so padli tudi nekateri naši volivci in se bojim, da bodo nekateri vztrajali naprej po tej poti, kar bo škodilo našim malim občinam.

Preidimo na občinske volitve, ki bodo meseca maja v Dolini, Zgoniku in na Repentabru ...

Na lokalni ravni je letos prišlo z našim dolgoletnim partnerjem Demokrasko stranko do "zanimivih" premikov, ki si jih v marsikaterem primeru ne morem obrazložiti. Stranka SSK je zbirna stranka, v kateri ljudje nimajo vedno enaka gledanja na vsako vprašanje, kar je tudi pravilno, saj zbirna stranka ne sme združevati samo en pogled. Zato smo tudi pri SSK vedno pripravljeni na dialog in sodelovanje. Letos pa je prišlo na pokrajinski ravni do posebnih situacij. V občini Dolina so predstavniki SSK, ki jim čestitam za dobro opravljeno delo v teh letih, na skupni listi z DS v podporo kandidata Demokrasko stranke Sandija Kluna. Nasprotno smo v občini Zgonik dobili odgovor, da časi niso še primerni za sodelovanje in se z nami niso niti

"usedli za mizo".

V Zgoniku gre velika zahvala kandidatu za župana Dimitriju Žbogarju, ki je zmozel zbrati okoli sebe zelo zanimivo ekipo mladih kandidatov za občinski

svet, ki imajo sveže ideje in so zelo navdušeni, kar je velik uspeh za stranko SSK.

Do zelo negativnega premika pa je prišlo v občini Repentabor, kjer se je Napredna lista (izraz Demokrasko stranke in neodvisnih kandidatov) odločila, da ne bo več sodelovala s stranko Skupaj za Repentabor (izraz Slovenske skupnosti in neodvisnih kandidatov) iz neopravičljivih razlogov. Zadnji izgovor je bil, da ni bilo sodelovanja pri izbiri kandidata, kar je neumnost, saj stranki nista nikoli pogojevali druga drugo pri izbiri kandidata. Pač, kdor je imel več glasov, je postal župan, kdor jih je imel manj, podžupan in skupaj smo sodelovali pri upravljanju občine. To je velik korak nazaj in velika škoda za naše občane in naš teritorij.

Če lahko prevzamem besede kandidatke Martine Skabar, mi

ostajamo vsekakor pripravljeni na sodelovanje tudi po volitvah. Vedno v občini Repentabor je kandidat liste Občani za Repentabor Maurizio Vidali naredil korak nazaj in podprl našo kandidatko. To je razveseljivo, saj menim, da razpršitev glasov v taki mali občini ni koristna.

Upravljati male občine postaja vedno težje, kajne?

Drži. Mala občina ima enake dolžnosti kot velika z razliko, da ima bistveno manjše število uslužbencev. Zdaj je med drugim zakon "quota 100" povzročil še večjo krizo, saj veliko uslužbencev gre "nedanoma" v pokoj in jih ni lahko nadomestiti v tako kratkem času. Župan v mali občini ima prav tako veliko odgovornost, saj mora biti na razpolago 24 ur na 24 in ob tem, zaradi manjšega števila uslužbencev, opravljati določene naloge, ki jih drugače v velikih občinah opravljajo namenjeni uslužbenci.

V mislih imam precej realen občutek, da si prizadevajo, da se male občine izbrišejo oz. združijo. Vsi novi zakoni kažejo v to smer, saj zelo omejujejo delovanje male občine. To ni rešitev, ampak velika nevarnost in škoda za lokalno območje in našo skupnost. Rešitev bi lahko bila, da se nekatere občinske službe (npr. pripravljanje plač, čiščenje cest, evropski projekti) združijo in začnejo upravljati določen servis za več malih bližnjih občin. Na ta način se prihrani denar in se obdržijo storitve na teritoriju. To je v bistvu delala Pokrajina Trst, ki je imela solidno strukturo ter usposobljene uslužbence in je bila odlična struktura za name- ne, ki sem jih omenil. Z ukinitvijo pokrajin so male občine izgubile dostop do evropskih projektov, ker nimajo struktur in ljudi, da bi spremljale te projekte. Pokrajina je bila takrat režija in male občine smo lahko sodelovale in imele vidne sadove od tega na našem območju. Zato mislim, da je ukinitvev pokrajin velika škoda.

Matevž Čotar

Obvestila

Društvo Finžgarjev dom na Opčinah (Dunajska cesta 35) vabi na zadnje predavanje letošnjega ciklusa z naslovom Za prijetnejše življenje in prijaznejše odnose: priljubljeni predavatelj, specialni pedagog Marko Juhant bo predaval o temi Navduševanje namesto siljenja. V Finžgarjevem domu, v četrtek, 16. maja, ob 20. uri.

Devinski mladinski krožek vabi v okviru niza Kulturna pomlad na koncert z mezzosopranistko Nado Tavčar, klavirska spremljava Matjaž Zobec, v soboto, 18. maja, ob 20.00 na Sedežu zborov v Devinu (62/L).

Slovenska prosveta in Skupina brez spomina vabita na gledališko rock revolucijo iz 60. let. RADIO PIRAT. Premiera v nedeljo, 19. 5. 2019, ob 18.30, ponovitev v petek, 24. 5. 2019, ob 20.00. Vstop možen samo z rezervacijo: skupinabrezspomina@gmail.com ali 040 370846 (pon. -pet., 9.00-16.00).

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 20. maja, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano, Donizetti-jeva 3, na srečanje s slovaško in slovensko pesnico in esejistko, dobitnico nagrade Mira za leto 2018, dr. Stanislavo Chrobákov. O njeni poeziji in zbirki premišljanj o ustvarjanju žensk in reprezentacijah ženske

diskurzivnosti v literaturi Inicijacije bosta z avtorico govorili pesnica Meta Kušar in dr. Bogomila Kravos. **Mesečna maša v slovenskem jeziku** v domu ITIS, ul. Pascoli 31, bo v torek, 21. maja 2019, ob 16.30 v cerkvi v I. nad. (z dvigalom na oddelek Margherita, nato levo); vabita področni svet Pastoralnega središča in Vincencijeva konferenca.

Nedeljske šmarnice v kapeli Marijinega doma v ul. Risorta 3 bodo samo še v nedeljo, 26. maja, ob 17. uri.

VPISOVANJE OTROK v Malo gledališko šolo Matejke Peterlin je telematsko na spletni strani www.slovenskaprosveta.org od 6. maja do zapolnitve mest.

Darovi

Za Vincencijevo konferenco so darovali: Tatjana Levstik v spomin na ljubljeno mamo Danilo Žerjal 200 evrov, ob Veliki noči Boris Kuret 50 evrov, Margi in Igor Merku' 25 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: Za slovenske misijonarje: Marjana Babnik 20, N. N. 100 evrov. Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Cordaroli 29 34135 Trst

Kmalu bo v križu velika slovesnost

50-letnica poimenovanja OŠ Alberta Sirk

V petek, 24. maja, in v nedeljo, 26. maja, bo v Križu velika slovesnost. S predstavitev novega delovnega zvezka, albuma za otroke Albert Sirk - Slikar našega morja, bodo organizatorji uvedli proslavljanje 50-letnice poimenovanja kriške šole, katere zametki segajo v leto 1808. L. 1848 je bila šola redno priznana kot župnijska šola. Delovala je v stavbi blizu cerkve. Po letu 1868 je prevzela skrb zanjo občina. Med drugo svetovno vojno je šola delovala samo od 5. junija 1944 do sredine septembra. Šola je obiskovalo 200 otrok. Pouk je potekal v župnišču, ker je vojaštvo zasedlo šolsko stavbo. Po osvoboditvi se je pouk redno pričel v oktobru v poslopju, kjer deluje šola še danes. Stavbo so prenovili v šolskem letu 1999/2000. Po domačinu slikarju Albertu Sirku so šolo poimenovali 25. maja 1969. Albert Sirk se je rodil v Križu 26. maja 1887 in bil na vas ter razgled na morje celo življenje močno navezan. Že kot otrok je rad zahajal v kriški portič in se tam družil s prijatelji, posedal z ribiči in poslušal njihova pripovedovanja in anekdote. Vse to se je v letih odražalo pri njegovem ustvarjanju, saj je med slovenskimi likovniki znan predvsem kot slikar morja. Učenci, malčki iz vrtca in učiteljice se za prireditev pridno pripravljajo že celo šolsko leto. Pomagajo jim tudi Zdrženje staršev in vse vaške ustanove. Predstavitve albuma in proslava bosta potekali v Domu Alberta Sirk v Križu, in sicer v petek, 24. maja, ob 19. uri in v nedeljo, 26. maja, ob 17. uri. Toplo vabljeno vsi!

Finžgarjev dom na Opčinah

Zaživel je izviren muzikal Zvezde pomladi

Mladi igralci so pretekli konec tedna v Finžgarjevem domu na Opčinah presenetili in navdušili številno publiko s čisto novim izvornim muzikalom *Zvezde pomladi*, ki je nastal kot prvi izmed dogodkov, ki so si jih pri SOMPĐ Vesela pomlad zamislili za obeležbo 40. obletnice društva.

Pri openskem pevskem društvu Vesela pomlad so hoteli svoj pomembni jubilej počastiti na res poseben način, zato so se odločili, da bodo združili moči z društvom Finžgarjev dom, pod okriljem katerega že dolgo vrsto let uspešno delujejo različne gledališke skupine. Izziv, ki so si ga zastavili, je bil vse prej kot lahek: muzikal je brez dvoma ena od najtežjih gledaliških vrst, saj morajo igralci dobro obvladati tudi petje in ples. Tovrstno predstavo ustvariti z najmlajšimi pa je še težje. Po nekaj mesecih garanja je bil njihov trud bogato po-

plačan: obe dozrajšnji izvedbi, premiera v petek, 10. maja, in prva ponovitev že dva dni kasneje, 12. maja, sta bili takoj razprodani. Gledalci, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano Finžgarjevega doma, so mlade izvajalce obakrat nagradili z dolgim in toplim, zasluženim aplavzom.

Za uspeh predstave je zaslužnih več ustvarjalcev in mentorjev, ki so svojo vlogo opravili zelo profesionalno. Najprej je treba omeniti besedilo: napisali sta ga Manica Maver, mentorica srednješolske gledališke skupine, in Lučka Peterlin Susič, mentorica osnovnošolske skupine. Zamislili sta si zgodbo, ki je vsem kulturnikom naše zamejske skupnosti gotovo zelo blizu: muzikal govori o majhnem lokalnem društvu, ki se znajde na robu finančnega poloma. Ko odbornice odkrijejo razpis za inovativne umetniške projekte, s katerim bi lahko prišli

do bogatih finančnih sredstev, se zato takoj odločijo za akcijo. Zamislijo si bitko talentov, s katero bi v društvo privabile nove ljudi in mogoče v zamejstvu odkrile kak skriti talent. Za boljšo reklamo v žirijo povabijo celo pevsko zvezdo. Na avdicijo se res pri-

javi nekaj obetavnih umetnikov, seveda pa ne gre vse brez pletov ... Več pa vam ne smemo razkriti, saj bi tako pokvarili presenečenje tistim, ki si muzikala še niso ogledali.

Besedilo muzikala je dokaz, da se avtorici dobro zavedata težav, ki pestijo marsikatero od naših društev, in jih znata prikazati na zanimiv in na trenutke tudi humoren način. Obenem pa sta ustvarili vlogo, ki so bile tako rekoč pisane na kožo njihovim varovancem, ki so imeli tako priljubljen, da se izkažejo, kar so tudi pridno izkoristili. Manica Maver in Lučka Susič sta napisali tudi besedila songov, ki jih je uglasbi-

la mlada zborovodkinja otroške zborov Vesele pomladi, Federica Lo Pinto. Muzikal je opremila z raznoliko izvorno glasbo, poskrbela pa je tudi za glasbeno spremljavo v živo: pri tem sta ji pomagali sestri Arianna in Marilena in brat Francesco. Kot se za glasbo iz muzikalov spodobi, gre-

ples. Za prav posebno točko pa je poskrbela Kim Furlan iz ASD Cheerdance Millenium.

To kompleksno gledališko in glabeno stvaritev je v celoto spojila režiserka Patrizia Jurinčič Finžgar. Na vajah so ji poleg obeh že omenjenih mentoric in Martine Bearzi, ki vodi najmlajše člane

predstavljal tudi video posnetki, ki jih je pripravil Damijan Košuta. Za luči in projekcije med predstavo pa je skrbel Erik Geletti. Grafično podoba je oblikovala Petra Debelis.

Ob koncu premiere se je Manica Maver kot predsednica SOMPĐ Vesela pomlad poleg vsem že omenjenim zahvalila tudi podpornikom, brez katerih projekta ne bi bilo mogoče izpeljati: to so Radijski oder, Slovenska prosveta in Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Muzikal *Zvezde pomladi* je za openske gledališke in pevske skupine velik uspeh: to je moderna predstava, primerna za vse generacije, zabavna, a nič kaj banalna. Pohvalo si seveda zaslužijo prav vsi nastopajoči, ki so pokazali, da se na odru dobro počutijo, in so znali svojo pozitivno energijo prenesti na občinstvo.

Moja Petaros

do pesmi hitro v uho in poslušalcem prirasejo k srcu. Karmen Biancuzzi je vsaki glasbeni točki dodala še koreografijo – od plesnega dvoboja med kompetitivnima baletkama do raperskega

Vesele pomladi, predšolsko skupino Mali miški, pomagali tudi mladi Lorenzo Mezzavilla, Anastasia Knez, Martina Sosič, Ksenija Vremec in Boštjan Petaros. Pomemben del predstave so

S 1. strani Občni zbor ZKB ...

Z namenom, da bi člane seznanil o spremenjenih pogojih oz. pravih in kontekstu delovanja, je predsednik zelo nazorno prenesel poslovanje združenih bank v nogometni svet Če so do včeraj združne banke "igrale" v italijanskem prvenstvu in torej bile podvržene nadzoru Bankit, so se danes razmere spremenile. Banka bo odslej igrala v evropskem prvenstvu, pod strožimi pravili Evropske centralne banke!

Predsednik Kovačič je prisotnim članom predstavil tudi nov logo Združne kraške banke Trst Gorica, ki se pri tem prilagaja smernicam skupine CCB in hkrati izpostavlja specifično ZKB. V naslednjih tednih bo banka uvedla nov logo in spremenila tudi zunanjo podobo podružnic.

O socialni vlogi Zadruga ZKB Trst

Gorica je najprej spregovoril predsednik Kovačič, ki je nanizal vrsto dogodkov, formativnih srečanj, dejavnosti, ki jih banka podpira od Milj do Brd in včasih tudi sama organizira (območna srečanja, članski izleti, dan varčevanja, podelitev štipendij, Šport in šola v sodelovanju z ZSSDI, božična koncerta, projekt Parole Ostili - ozaveščanje in izobraževanje o sovražnem govoru na socialnih medijih, ZKB Starter, člansko glasilo Skupaj). Predstavnici skupine Mladi ZKB, Veronika Povšič in Lea Ušaj, pa sta z mladostnim zanosom predstavili bogato delovanje skupine mladih članov, ki je v letu 2018 pripravila kar nekaj pobud oz. pri njih sodelovala: Aperibanking, Forum mladi člani 2018, Barkolana, Laboratorij bodočnosti, podelitev štipendij. Nakazali sta tudi načrte

Foto JMP

Mladi ZKB za leto 2019.

V zaključnem delu poročila je predsednik seznanil člane s končanim likvidacijskim postopkom Immobiliare ZKB - Nepremičninske družbe srl in posledično z njenim izbrisom iz Registra podjetij na Trgovski zbornici.

Direktor ZKB Trst Gorica Sergio Carli je članom predstavil bilanco 2018, ki se je končala z dobičkom v višini 1,5 mio evrov. Poslovanje 2018 je zaznamovalo nekaj izrednih dogodkov: uvedba novega

računovodskega standarda IFRS9, izredna operacija cesije nerednih kreditov (Npl ratio se je tako znižal od 18 % na 11 %), povišali pa so se administrativni stroški prav zaradi stroškov, vezanih na cesijo kreditov), dogovor o predčasni upokojitvi 12 zaposlenih je povišal stroške za osebe v letu 2018 za 1,9 mio evrov.

Poslovanje ZKB v letu 2018 odraža prvo leto skupnega poslovanja po združitvi v septembru 2017 Združne kraške banke in

nih kreditov, povišanje aktivnih komisij, število novih tekočih računov in kreditnih kartic, povišana uporaba storitev pri bančnih avtomatih, ki v nekaterih podružnicah presega 80 % vseh pologov. Kljub znatnemu povišanju kreditov v drugi polovici 2018 žal ni bil dosežen cilj pri rasti na dolgoročnih in kratkoročnih posojilih.

Po poročilu predsednice nadzornega odbora Martine Malalan in predstavnika revizorske družbe

Bdo je bila na vrsti razprava, v kateri so si sledili pozdravi in pohvale o delovanju in vlogi ZKB v našem prostoru (SDGZ - Robert Frandolič, Kmečka zveza - Erik Masten, ZSSDI - Ivan Peterlin, Konzorcij Skupaj na Opčinah - Nadia Belina) in prošnje za pojasnila o poslovanju ter predlogi (Paolo Milič o porastu stroškov za osebe in povišanju administrativnih stroškov, Klavdij Brajnik o znižanju rezerv ter o zunanjem videzu nepremičnin ZKB, Dario Rupel o potrebi po namestitvi bančnega avtomata na področju Kontovela, Proseka in Križa).

Zadnja točka na dnevnem redu so bile volitve v upravni odbor, saj je trem članom zapadel mandat. Inž. Andrej Gruden in dr. Ugo Tomšič se nista ponovno kandidirala. Člani so na občnem zboru potrdili dosedanjega predsednika, dr. Adriana Kovačiča, in izvolili dva nova člana v upravni odbor: odv. Mitjo Ozbiča in podjetnika Tomaža Muccija.

Katja Ferletič

TAKI SMO (75)

Zgodba o svetovnem uspehu: Igra prestolov
S filmom *Gospodar prstanov* (*The Lord of the Rings*), povzetim po romanu angleškega pisatelja in jezikoslovca J. R. R. Tolkiena, je fantazijski film, žanr, ki vključuje fantastične teme, kot so čarobnost, nadnaravno, izmišljena bitja in svetove, postal pravi fenomen. Nad to filmsko zvrstjo se je navdušilo veliko število ljudi, še posebno po izjemnem uspehu ameriške televizijske serije z naslovom *Igra prestolov* (*Game of Thrones*), ki sta jo za televizijsko mrežo HBO ustvarila David Benioff in D. B. Weiss. Televizijska nadaljevanja je priredba serije romanov *Pesem ledu* in *ognja* pisatelja Georja R. R. Martina, čigar prvo delo je izšlo leta 1996. Zamisel za TV-serijo se je porodila že leta 2006, premiero pa je doživela šele 17. aprila 2011. Tako kot v romanih nastopa tudi v seriji bogato število likov, zgodbe nastajajo in se prepletajo v sedmerih kraljestvih izmišljene celine Westeros, kjer pride do krvavega spopada za oblast med različnimi plemiškimi rodbinami in skupnega boja za preživetje človeštva, med ljudmi in "neživimi", "mrzlimi" pošastmi s skrajnega ledenega severa. Od vsega začetka je bilo televizijsko občinstvo izredno navdušeno nad serijo, da se je višina sredstev, namenjenih njeni proizvodnji, iz leta v leto višala - od 50-60 milijonov dolarjev, ki jih je HBO namenila za snemanje prve sezone, vse do nad 100 milijonov dolarjev, potrebnih za zaključno, osmo serijo, ob gledanju katere navdušenci Igre prestolov trepetamo in vzdihujemo prav v teh dneh.

Že od vsega začetka se je Igra prestolov izkazala za posebnost: nastopali so znani in mladi, še nepoznani igralci, ki so se vživeli v junake, v zgodbe, ki so imele v prvih epizodah zelo malo skupnega s fantazijskim filmom. Dogajanje se je na začetku razvijalo počasi, a kljub temu je gledalec imel konstanten občutek, da lahko nezgoda in smrt dosežeta kateregakoli junaka. Kmalu so v zgodbi nastopili magični liki, zmaji, vojska mrtvih, ki se je pod vodstvom "Belega hodca", "Nočnega kralja" - modrooke pošasti, počasi premikala z ledenega severa proti svetu živih. K uspehu serije je nedvomno prispevalo več dejavnikov, med katerimi so izredno kvaliteten scenarij, velika pozornost tudi do najmanj pomembnih detajlov, psihološki, emotivni in fizični razvoj junakov, veliko število napetih trenutkov in eksplisitivnih scen seksa in nasilja, ki so večkrat sprožile val kritik med najbolj občutljivimi gledalci. Že od vsega začetka se je med oboževalci Igre prestolov ustvarila prava skupnost, ki se še vedno srečuje "virtualno" na spletnih družbenih omrežjih in "v živo" na najrazličnejših dogodkih na temo.

Marketinški strokovnjaki na HBO so ustvarili pomembne strategije za promocijo filmov. Z izpostavljanjem in ponavljanjem simbolov, grbov, motivov in značilnih fraz, ki so različni za vsako plemiško rodbino v zgodbi, so ustvarili pravo blagovno znamko. Izkoristili so navezanost bralcev Martino-

vih romanov na like in zgodbo ter jih preusmerili na prav tako visoko kvalitetno filmsko pripoved. Izvedenci so spretno izkoristili tudi tradicionalne medije, tiskan papir in spletne strani pomembnih dnevnikov, na katerih že od prve serije objavljajo članke, fotografske galerije in oglase. S primernimi strategijami "social media marketing" so pripomogli k neverjetnemu uspehu Facebook strani, ki je aprila letos štela skoraj 23 milijonov fanov, ter Instagrama in Twitterja z milijoni sledilcev. Na družbenih omrežjih so uspešno ustvarili veliko pričakovanje pred vsako novo serijo in znali so obdržati visoko stopnjo zanimanja tudi med koncem ene in začetkom druge sezone: na spletnih klepetalnica tisoče ljudi stalno komentira dogajanje v vsaki epizodi, sodeluje pri raznih "hashtag" kampanjah, raziskavah, igrah, "chatbot" in "immersive storytelling" - virtualnih zgodbah, ustvarjenih s tridimenzionalnimi slikami, hologrami in drugimi interaktivnimi sredstvi, v katerih se uporabniki soočajo z umetno inteligenco, ki lahko odgovori na katerokoli vprašanje v zvezi s TV-serijo. Ustvarili so celo umetno, spletno potovanje v kraje, kjer so snemali posamezne prizore (Španija, Hrvaška, Malta, Severna Irska, Islandija), in seveda tudi posebno izkušnjo "Game of Thrones Legacy", med katero si bodo drugo leto srečali lahko ogledali studie, kamere, kostume in uporabljeno scenografijo. Že od prve serije so se marketinški izve-

denci posluževali tudi tradicionalnih promocijskih tehnik - v raznih epizodah so v majhnih vlogah igrale filmske, televizijske in glasbene zvezde, sodelovali so s pomembnimi podjetji, ki so svoje izdelke "oblekli" v embalažo s fotografijami in simboli iz serije. Veliko denarja so vložili v t. i. kampanje "ambient marketing", pri katerih so oglaševali na mestnih avtobusih in tramvajih. Za premiero sedme serije je park pred milanskim Gradom Sforzesco popolnoma podeden, v Londonu so "neživi" hodili po mesnih ulicah, v New Yorku pa je rdečo preprogo Lincoln Centra stražil orjaški zmaj. Nadaljevanje je tudi v Italiji tako uspešno, da jo na plačilnih kanalih Sky lahko gledamo sočasno s predvajanjem v ZDA, ob 3. urah zjutraj, naslednji dan s podnapisi, po enem tednu pa presneto v italijanščino.

Zgodba junakov iz Westerosa se bo po šestem filmu tokratne, osme serije končala. Skupno so posneli 73 epizod, za vsako iz zadnje, najdražje sezone pa potrosili 15 milijonov dolarjev. Stroške so nedvomno pokrili zelo visoki prihodki - baje, da si je sam George R. R. Martin že zaslužil dobrih 65 milijonov dolarjev. Govorimo namreč o najboljši uspešni televizijski produkciji mreže HBO, ki je podrla veliko rekordov, med temi tudi tistega o največjem številu piratskih ogledov in nezakonitih spletnih prenosov - v seriji Igra prestolov nikoli ne moremo napovedati, kaj se bo zgodilo, vedno nas kaj novega presenetiti, tudi spletni pirati.

SLOVENIJA Spornost nekaterih nedostojanstvenih, žaljivih člankov

O poslanstvu raziskovalnega novinarstva

V zadnjem času se nekateri kolumnisti Reporterja, doslej dosledno zavezanega vrednotam zahodne civilizacije oz. slovenske politične pomladi, na grob in žaljiv način spravljajo nad posamezne osebnosti pomladne opcije, med ostalim tudi z brskanjem po njihovih dejanjih in izjavah izpred

več desetletij. Janši npr. celo pošiljajo namige, da bi se moral umakniti s položaja SDS in celo s politične scene, ker da je velik luzer, pa da je kriv za poraze pomladne strani ipd. Odgovorni urednik Silvester Šurla, avtor številnih pronicljivih uvodnih kolumn, je to držo opravičil z izjavo (Reporter, 3. 12. 2018), da je

Reporter danes "od politike najbolj neodvisen medij, kar gre mnogim, tako na levi kot na desni, zelo v nos". Dodal je še, "da si te svobode, da lahko kritično pišemo o enih in drugih, klub nenehnim političnim pritiskom, ne bomo pustili kar tako vzeti".

/str. 13
Milan Gregorič

ČEDAD Na sedežu KD Ivan Trinko

Senatorka Tatjana Rojc na srečanju z Benečani

Na pobudo SKGZ in tednika Novi Matajur je bilo pred kratkim v Čedadu, v prostorih KD Ivan Trinko zanimivo srečanje s senatorko in predstavnico naše narodnostne skupnosti v rimskem parlamentu Tatjana Rojc.

Gre pravzaprav, kot je v uvodu povedal Rudi Pavšič, ki je pred kratkim postal tudi direktor beneškega informativnega tednika Novi Matajur, za prvo iz niza javnih srečanj o aktualnih tematikah, ki zadevajo Slovence v videmski pokrajini. Rudi Pavšič je v uvodu tudi poudaril svojo navezanost na Benečijo in njene ljudi.

Pavšič je senatorko in dolgoletno sodelavko Rojčevno najprej vprašal o življenjenju parlamentarne in izkušnjah v Rimu. Predstavnica Slovencev, ki je bila kot neodvisna izvoljena na listi Demokratske stranke, je najprej poudarila neizkušnost in pomanjkanje politične etike, ki je značilna skoraj za vse parlamen-

Tudi senatorka Tatjana Rojc je najprej izrazila zadovoljstvo, da lahko o svojem delu in svojih pogledih na prihodnost slovenske narodnostne skupnosti spregovori ravno v Čedadu. Benečija ima po njenem poseben, svojevrsten utrip, ki ga začutiš, ko spoznaš ne le enkratno lepoto teh dolin, temveč tudi njene ljudi. Glede črnogledosti na prihodnost Benečije je Rojčeva poudarila, da sama ni pesimist, čeprav so številke vse prej kot spodbudne. Benečani namreč ohranjajo tako močno narodnostno zavest, pogum in ponos, da v njih najdejo moč za premagovanje najtežjih ovir. Take zavesti v Trstu in Gorici, kjer smo manjšinci nekako "razvajeni", ni najti. Prav zato je Tatjana velik optimist in je prepričana, da bo Benečija našla svojo prihodnost tudi in predvsem v sodelovanju s Slovenijo in v skupnih širših evropskih projektih.

tarne predstavnike sedanje vlade. Delo v senatu je zanjo pomembna življenjska izkušnja, ki pa ne poteka v prostorih parlamenta, ampak predvsem pri delu in soočanju z ljudmi na terenu. Spregovorila je o perečem problemu slovenske zastopanosti v italijanskem parlamentu, predvsem glede na zakonski predlog o ustavnih spremembi, po kateri bi število parlamentarcev zmanjšali za eno tretjino. Če bo zakon sprejet, bo izvolitev slovenskega predstavnika še veliko težja, kot je bila doslej. Rojčeva se v tem okviru trudi, da bi razumela in analizirala vse pravne možnosti

in našla pot, da bi izvolitev slovenskega zastopnika v parlament postala zakonsko jamčena pravica. Seveda si morajo glede tega biti tudi predstavniki slovenske narodnostne skupnosti na jasnem, katere so dejanske želje, in se zediniti v skupnih zahtevah po predstavnosti. Pomembno vlogo bodo morale pri tem igrati tudi Evropa, dežela Furlanija Julijska krajina ter predvsem Slovenija. Ta mora odločno podpirati zahteve manjšine in pritisniti na rimsko vlado. Brez te podpore bo vsak trud slovenskih parlamentarnih predstavnikov prešibak, da bi prinesel zaželene sadove.

Rudi Pavšič je seveda spregovoril tudi o problemu financiranja slovenskih tiskanih medijev. Senatorka Tatjana Rojc je poudarila, da je bil problem Primorskega dnevnika na srečo rešen, ostaja pa odprto vprašanje preživetja tednikov Novi Matajur in Novi glas. O obeh medijih sta pred kratkim z državnim podtajnikom Vitom Crimijem v Rimu spregovorila predstavnika obeh slovenskih krovnih organizacij, Rojčeva pa je zagotovila, da se bo zavzemala za rešitev položaja. Sam predsednik vlade Conte, je poudarila, je javno zagotovil, da bo našel rešitev za Novi Matajur in Novi glas, Rojčeva pa poudarja, da pri tem nikoli ne bo popustila.

Tatjana Rojc je poslušalcem iz Benečije spregovorila še o napovedih in perspektivah ob bližajočih se evropskih volitvah ter o svojih izkušnjah v okviru komisije za obrambo, kamor je bila pred kratkim imenovana, o svojih pisateljskih načrtih ter o željah in upih za prihodnost Benečije, ki naj bi iskala pot predvsem v turizmu in čezmejnih skupnih projektih.

Suzi Pertot

Vaške straže zoper nasilje nezakonitih migrantov

Poziv slovenskih škofov k uporabi proti uzakonitvi evtanazije!

Zgodilo se je, da je samo en dogodek povzročil največje zanimanje in odmeve, pravi alarm, v javnosti in politiki, in hkrati zasenčil celotno drugo dogajanje v Sloveniji. V Beli krajini so štirje nezakoniti migranti ugrabili 79-letnega domačina, ga zvezali, potisnili v prtljažnik in ga z njegovim avtomobilom odpeljali proti Italiji. Ko so po šesturni vožnji prispeli do cilja, slovensko-italijanske meje pri Sežani, so ugrabljenca pustili zvezanega v prtljažniku vozila; pozneje mu je uspelo se izmotati iz spon in se obrniti za pomoč v bližnjo hišo, sami pa so peš odšli čez mejo, kjer pa so jih po obvestilu slovenskih policistov kmalu odkrili in aretirali italijanski varnostni organi. Ugotovili so, da gre za nezakonite emigrante iz Maroka in Alžirije, bili so trije, četrtega emigranta, ki je domnevno tudi sodeloval pri ugrabitvi, pa do časa našega poročanja še niso odkrili.

Do sem kronika dogajanja, razsežnosti dogodka, dejansko incidenta, pa so seveda širše in segajo tudi na druga področja, najbolj v politiko. Incident v Beli krajini je, ob upoštevanju tudi drugih težav z nezakonitimi emigranti, ki jih je čedalje več, dokazal, da niso resnične trditve o tem, da je Slovenija najbolj varna država v Evropi, in nemara celo na svetu, in da je zato strah pred nezaželenimi migranti iz arabskih, afriških in

azijskih držav nepotreben in neutemeljen. V takem prepričevanju sodeluje tudi premier Marjan Šarec, ki zatrjuje, da oblast obvladuje razmere glede nezakonitih emigrantov, zato naj bi bila tudi seja Sveta za nacionalno varnost, ki jo je po ugrabitvi prebivalca v belokranjski vasi zahteval predsednik SDS Janez Janša, nepotrebna. Predsednik vlade pa ni komentiral prepričanja Janeza Janše, "da mora biti varnost lastnih državljanov prva skrb vsake vlade". Ocene premiera o varnosti v Sloveniji in ob njenih mejah, pa tudi trditve, da strah prebivalcev ob meji ni potreben, so zanimali predstavniki slovenske policije, ki so po incidentu v Beli krajini opozorili, "da je za zavarovanje meje od Črnomlja v Beli krajini do Ilirske Bistrice potrebno več žice, več nadzora in strožje zakonodaje o podeljevanju azila". V obupu, ki navdaja prebivalce zaradi vpadanja nezakonitih migrantov in njihovih ravnanj, ki povzročajo napetosti in strah, pa tudi prepričanja, da jih država ne varuje dovolj, so nastala in se še širijo tudi mnjenja, da bi za zaščito prebivalstva ob južni meji, to je meji s Hrvaško, morali ustanoviti t. i. vaške straže.

Vlada in politične stranke se seveda ukvarjajo ali soočajo tudi z drugimi dogodki, ki so zanje pristojni, ali menijo, da jih zaradi političnih razlogov morajo obravnavati. Tako so v Sloveniji

na več ravneh počastili in znova prebiralci znamenito Majniško deklaracijo, sprejeto pred tridesetimi leti. To je 8. maja leta 1989 predstavil pesnik Tone Pavček pred več desetstisočglavo množico na zborovanju na Kongresnem trgu v Ljubljani. In zakaj je Majniška deklaracija pomembna, sta ob njeni obletnici govorila tudi državni poglavar Borut Pahor in soavtor deklaracije, dr. Dimitrij Rupel. Pomembna je zato, ker so slovenske opozicijske zveze in gibanja v Majniški deklaraciji izrazili zahtevo, da hočejo živeti v suvereni državi slovenskega naroda. Torej v slovenski državi, v kateri se bodo spoštovali človekove pravice in bo zagotovljena demokracija s političnim pluralizmom. Dodajam, da nekateri temeljni cilji Majniške deklaracije v slovenski državi še vedno niso uresničeni.

Nadaljuje se kampanja za volitve v evropski parlament, ki bodo 26. maja. Volivci se nanjo odzivajo precej mlačno in v nekaterih okoliščinah skoraj brezbrizno. Kljub temu pa se evropska zavest ohranja in morda se bo zato povečala volilna udeležba, na kar

pozivajo vse politične stranke. Novost v politiki in zainteresirani javnosti je tudi ta, da je Karl Erjavec, minister za obrambo in predsednik stranke Desus, osumljen, da je v zadevi razrešitve visokega častnika slovenske vojske zlorabil vojaško obveščevalno službo. Na zahtevo poslancev iz stranke SDS se bo moral Karl Erjavec zagovarjati v državnem zboru. Sicer pa

so se v polemičnem ozračju, ki je značilno za slovensko politiko, pojavila tudi mnjenja, da sedanja vlada ni legitimna. V njej so namreč trije člani, ki niso bili izvoljeni, torej niso uspeli s svojo

kandidaturo na nedavnih volitvah za novo sestavo državnega zbora. Neizvoljeni so Karl Erjavec, minister za obrambo, Alenka Bratušek, ministrica za infrastrukturo in podpredsednica vlade, ter Andreja Katič, ministrica za pravosodje.

Velikega pomena je dejanje Komisije Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci, ki je pozvala "vse sodržavljanke in sodržavljanke, da se uprejo uzakonitvi evtanazije, to je 'pospešitvi smrti iz usmiljenja'". V obširni razlagi in utemeljitvi dokumenta z naslovom *Proti nasilnemu končanju življenja* so škofje zapisali, da je človek tudi ob koncu življenja v celoti odvisen od kulture spoštovanja njegovega življenja. Toda namesto da bi se najprej in predvsem pogovarjali o tem, kako ljudem olajšati zadnje obdobje življenja, nekateri raje predlagajo razpravo o tem, kako jim pomagati, da čim prej odidejo od nas. Gre za stanje hude duševne in moralne prisile naših onemoglih bližnjih, da svoje življenje čim prej končajo.

Moralno nedopustno je bolnika usmrtiti, čeprav na njegovo željo. Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci posebej poziva vse člane katoliške Cerkve, da odločno branijo posameznikovo pravico do zdravstvene oskrbe in nege neoddravljivo bolnih in umirajočih. Tednik Demokracija je objavil obširen članek o prof. dr. Lojzki Bratuž ob njeni smrti. V njem je Lucija Kavčič razčlenila in poudarila njeno zelo uspešno in raznoliko delovanje na številnih področjih, tako na narodnoobrambnem kot jezikovnem, v šolstvu in kulturi. Pokojnica je bila izjemno prizadevna in uspešna. Časnikarka Lucija Kavčič je citirala žalno sporočilo Sveta slovenskih organizacij, v katerem je poudarjeno, "da je prof. dr. Lojzka Bratuž dosledno živela poslanstvo svojega očeta Lojzeta Bratuža, ki je svoje življenje daroval za slovenski narod, in svoje matere Ljubke Šorli, ki je pretrpela huda mučenja fašističnih oblasti. Skupaj z bratom Andrejem sta se zavezala za zvestobo slovenski besedi in pri tem nista nikjer izražala sovraštva ter maščevanja do tistih, ki so jim tako hudo prizadeli življenje. Naj Bog gospe Lojzki Bratuž obilno povrne za vse dobro, kar je naredila in pretrpela za slovenski narod".

Marijan Drobež

Z 12. strani

O poslanstvu ...

Kaj bi moralo biti danes v Sloveniji glavno poslanstvo raziskovalnega novinarstva?

V spornost nekaterih kritičnih Reporterjevih tekstov o vidnih pomladnih politikih se tu ne mislim spuščati. To sem storil na zelo jasnem način v svojih dveh zadnjih sestavkih, ki sem jih objavil enega v Demokraciji in enega v Reporterju, in še naprej stojim za ugotovitvijo, da so bili posamezni članki nedostojanstveni, žaljivi in nekateri celo na meji mrhovinarskega početja. S tem pa še ne želim žaliti njihovih avtorjev, ampak jim dopovedati, da imamo, tako kot oni, tudi še drugi pravico izraziti in objaviti svoje mnjenje. Uredništvo pa bi moralo biti hvaležno za ta opozorila, saj je obstoj tednika odvisen od zadovoljstva njegovih bralcev. Slednji pa pripadajo v glavnem pomladni opciji; je pa veliko znakov o tem, da so novo usmeritev tednika slabo sprejeli. Za resen raziskovalni medij namreč v situaciji, ki si je ena opcija razgrabila glavne vzvode realne družbene moči (kapital, mediji, represivni organi, civilna družba idr.), ter jih drži v rokah že trideset let, druga pa se bori za preživetje, ne more biti glavna skrb oz. glavno poslanstvo enako kritičen odnos do obeh strani. Najprej in predvsem mora razgaljevati in razgrajevati ozadje tega pošastnega monopola, ki meji na ideološko okupacijo, ki je ustvaril globoko državo, pohabil slovensko demokracijo in zaradi katerega postaja družba zaudarjajoča mlaka in se duši v lastni nesnagi. In to monopol opcije, ki ji niti v preteklosti niti danes ni bilo treba odgovarjati za nobena zla dejanja. Ne za dvojne in povojne pobore, ne za neizmerno trpljenje, ki

ga je povzročila različno mlačnim, ne za propad države in njenega družbenega eksperimenta, ne za zgodovinski rop družbenega premoženja v tranziciji itn. Ko bo ta monopol razgrajen in družbena moč uravnotežena, potem je resen raziskovalni medij dolžan enako kritično obravnavati vse akterje na družbeni sceni. In če bi se po naključju kdaj tovitvijo, da so bili posamezni članki nedostojanstveni, žaljivi in nekateri celo na meji mrhovinarskega početja. S tem pa še ne želim žaliti njihovih avtorjev, ampak jim dopovedati, da imamo, tako kot oni, tudi še drugi pravico izraziti in objaviti svoje mnjenje. Uredništvo pa bi moralo biti hvaležno za ta opozorila, saj je obstoj tednika odvisen od zadovoljstva njegovih bralcev. Slednji pa pripadajo v glavnem pomladni opciji; je pa veliko znakov o tem, da so novo usmeritev tednika slabo sprejeli. Za resen raziskovalni medij namreč v situaciji, ki si je ena opcija razgrabila glavne vzvode realne družbene moči (kapital, mediji, represivni organi, civilna družba idr.), ter jih drži v rokah že trideset let, druga pa se bori za preživetje, ne more biti glavna skrb oz. glavno poslanstvo enako kritičen odnos do obeh strani. Najprej in predvsem mora razgaljevati in razgrajevati ozadje tega pošastnega monopola, ki meji na ideološko okupacijo, ki je ustvaril globoko državo, pohabil slovensko demokracijo in zaradi katerega postaja družba zaudarjajoča mlaka in se duši v lastni nesnagi. In to monopol opcije, ki ji niti v preteklosti niti danes ni bilo treba odgovarjati za nobena zla dejanja. Ne za dvojne in povojne pobore, ne za neizmerno trpljenje, ki

Ali je Janša res luzer in bi zato moral oditi iz politike?

Janša je bil v prejšnjem režimu med prvimi, ki so tvegali spopad s povampirjeno JLA, in je zaradi tega tudi končal v zaporu ter nato s svojimi političnimi sopotniki dvignil na noge slovensko javnost, kar je kasneje pripeljalo do zloma komunizma, demokratizacije, ustanovitve slovenske države in njene umestitve v njeno naravno evropsko okolje. In v desetletni vojni je na čelu obrambnega ministrstva veliko pripomogel, da je Slovenija te svoje pridobitve tudi obranila. Ustvaril je najmočnejšo politično stranko, trdno zasidrano v volilnem telesu, in lastne medije, ki skupaj s katoliškimi začenjajo razbijati zatohli levičarski medijski monopol. Bil je dvakrat na čelu slovenske vlade in "prvi Slovan", ki je uspešno vodil EU. Za svoje delo je prejel opazna priznanja uglednih evropskih politikov in strank, kot npr. Angele Merkel, Evropske ljudske stranke, Mednarodne demokratske zveze, in tudi njihovo odločno podporo, ko ga je levičarska politična mafija strpala v zapor. Označevanje Janše za luzerja

Spomin na zelo pomembno manifestacijo v Ljubljani

Tri desetletja od podpisa in branja Majniške deklaracije

Osmega maja je pred 30 leti danes že pokojni literat Tone Pavček na množičnem zborovanju na Kongresnem trgu v Ljubljani, ki je potekalo v podporo obtoženi četverici v aferi JBTZ, prebral Majniško deklaracijo. Deklaracija je postavila temelje slovenske samostojnosti, saj je v njej zapisana zahteva po suvereni državi slovenskega naroda.

Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratska zveza, Slovenska kmečka zveza, Slovensko krščansko socialno gibanje, Socialdemokratska zveza Slovenije, Univerzitetna konferenca ZSMS in Društvo slovenskih skladateljev so z deklaracijo zahtevali suvereno državo slovenskega naroda, v kateri bi samostojno odločali o povezavah z južnoslovenskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope.

V Majniško deklaracijo so zapisali, da je glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost slovenska država utemeljena na spoštovanju človekovih pravic in svo-boščin, demokraciji, ki vključuje politični pluralizem, ter družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v skladu s človeškimi zmognostmi državljanov Slovenije.

Dokument je nastal v pisarni Dimitrija Rupla aprila 1989 na tedanji Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Pavček jo je nato 9. maja 1989

prebral na množičnem zborovanju na Kongresnem trgu, ki je bil povezan s procesom proti Janši, Ivanu Borštnerju, Davidu Tasiću in Franciju Zavrlu, t. i. četverici JBTZ.

Zborovanje so, ker so ga oblasti prepovedale, organizirali kot javno sejo predsedstva Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije (RK ZSMS), govori pa so sledili formalnemu

Tone Pavček 8. maja 1989 na Kongresnem trgu

branju dnevnega reda seje. V torek, 7. maja, je predsednik republike Borut Pahor pripravil srečanje ob 30. obletnici branja Majniške deklaracije, na katerem je poudaril, da ima Majniška deklaracija iz leta 1989 zelo aktualen pomen za prihodnost, njena največja odlika pa je po njegovem prepričanju, da je povezala demokracijo, državno suverenost in slovensko mesto v preno-

vljeni Evropi. Prelomnega dogodka so se spomnili tudi v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije, ki ga je organiziral predsednik RK ZSMS leta 1989 Jožef Školč. Zbrane je poleg Školča nagovoril tudi Igor Bavčar, pred tremi desetletji predsednik Odbora za varstvo človekovih pravic, ki si je prizadeval za ponovno sojenje obtoženim v aferi JBTZ.

V Dvorani Slovenske matice pa je bila okrogla miza, ki jo je pripravila Nova univerza v sodelovanju s Slovensko matico, Društvom slovenskih pisateljev in Združenjem za vrednote slovenske osamosvojitve. Sodelovali so soavtorji, priče in poznavalci dogodka, poleg omenjenih Rupla in Školča še Hubert Požarnik, Tone Partljič, Igor Grdina in Aleš Gabrič.

Predstavitve knjige Jasne Rešič Mrzlica

Goriška knjižnica Franceta Bevka prireja v petek, 17. maja 2019, ob 13. uri, v dvorani knjižnice predstavitve knjige Jasne Rešič Mrzlica. Z avtorico se bo pogovarjala prof. Marija Češčut, urednica knjige. Predstavitve je namenjena višjim razredom osnovne šole in srednješolcem ter vsem, ki jih dogodek zanima.

ob tem njegovem izjemnem življenjskem opusu in nagovarjanja, naj zapusti politiko, so, milo rečeno, smešna. Morda zaradi tega, ker ga sprieno zakulisje tranzicijske levce že desetletja demontirajo in se v svojih poskusih njegovega političnega umora poslužuje celo skorumpiranih državnih institucij, kot so npr. represivni organi, sodstvo in KPK, pa zarat in volilnih prevzar z instanc strankami in novimi obrazi za enkratno uporabo? In mu je s tem že nekajkrat ukradlo volitve in preprečilo, da bi sestavil vlado. O tem, kdo naj vodi SDS, pa lahko odločajo edinele organi stranke, v katerih pa ima Janša zaenkrat vso podporo. Tudi zadnje volitve so pokazale, da največ volivcev zaupa ravno SDS, in to v pogojih, ko mračno politično zakulisje in njegove politične lutke z vsemi topovi streljajo po Janši in njegovi stranki. Tudi sicer ni na pomladni strani problem SDS, ampak SLS in NSi, ki so ju volivci zaradi njihovih zgrešenih političnih izbir v preteklosti eno za drugo vrgli iz parlamenta, in si do danes še nista pošteno opomogli. Kot so tudi problem številni politični izletniki, ki s svojimi v naprej obsojeni in brezperspektivnimi strankarskimi podvigi, tudi če dobronamernimi, samo uničujejo pomladne glasove. Dr. Stane Granda je zapisal (Demokracija, 7. 6. 2018), da nihče ni popoln in tudi Janša ni svetnik, vendar "zgodovina ne razvršča ljudi po osebnih napakah, ampak praviloma po zgodovinskih zaslugah. In tu je Janez Janša v novejši zgodovini, skupaj s Pučnikom in še nekaterimi drugimi osebnostmi brez konkurence". Jaz bi še dodal, da je Janša nevaren silam kontinuitete, ker je ta čas edini slovenski politik, ki lahko zbere okrog sebe dovolj širok ljudski konsenz, da jim lahko iztrga oblast iz rok, in ima dovolj sposobnih ljudi, da lahko upravljajo državo. Kakorkoli se bodo stvari iztekle z njim, pa bo že s tem, kar je doslej ustvaril, ostal v kolektivnem spominu naroda kot izjemna figura novejšje slovenske zgodovine. Tudi še takrat, ko o njegovih rabljih, preganjalcih in kritikih ne bo ne duha ne sluha več.

Katja Ferletič

STARE JEDI V NOVIH LONCIH (37)

Prvi maj je za Slovence tudi praznik šeg in verskih obredov, je prvi dan šmarnic. Cerkev je ta mesec posvetila Materi

lahko zelo drobni ali debelejši, lahko so hru-stljavi ali mehki. Njihove barve zajemajo vse odtenke rdeče, od temnordeče, skoraj črne, svetlordeče in rumene do bele. Za vse češnje je značilno, da so dobrega okusa in se jih kot prvih pomladanskih sadežev zelo razveselimo. Večji otroci so nekoč radi plezali na češnje, na vejah so sedeli, peli, se pogovarjali in smejali, seveda zobali sladke sadeže, kar se je le dalo, mlajši pa so čakali pod drevesom in upali, da jim "veliki" vržejo kakšno češnjo. Naša sosedka spomladi še vedno rada prepeva pesmico, ki jo spominja na otroštvo in igre: "Rdeče češnje rada jem, črne pa še rajši. V šolo tudi rada grem, vsako leto rajši. Tu nam prostor dajte za naše mlade dame, da bo sijalo sonce na naše mlado srčce. Ti si lepa, ti si lepa, ti si pa najlepša". Ko so none naročile otrokom, naj naberejo češnje, so jim zaupale

Božji, obhajajo se šmarnice, vsakodnevna pobožnost njej v čast. "Začetki šmarnične pobožnosti gotovo segajo že pred leto 1815, ko je papež Pij VII. pobožnost meseca maja potrdil in obdaril z odpustki. S pobožnostjo, ki so jo poimenovali Marijin mesec, so začeli v Rimu, od koder se je hitro razširila po vsej Italiji, Nemčiji in Franciji. V Nemčiji je nadomestila praznovanje ob poganskem 'majskem drevesu' (Maibaum) ". Pod imenom šmarnice, cvetlice, ki vzcveti v začetku maja, se je pobožnost hitro razširila med ljudmi, ki so jo vzeli za svojo in jo obhajali pri številnih Marijinih kapelicah, kjer so brali šmarnično branje, molili litanije, prižigali sveče in peli Marijine pesmi. Kjer niso imeli vaških ka-

pel, so sezidali nove, posvečene Materi Božji, ponekod so postavili šmarnične oltarčke tudi po domačih hišah. Še danes je ta navada marsikje ohranjena, čeprav imajo po cerkvah šmarnice največkrat med mašo: med pridigo župnik prebere šmarnično branje, pred koncem maše zmoži litanije.

Nekoč so otroci zelo radi hodili k šmarnicam, saj so se zvečer srečali pred domačo cerkvijo, malo poklepetali, se nato skupaj odpravili v notranjost in se posedli po klopeh. Marijin oltar je bil s cvetjem lepo okrašen in vsi so radi prepevali Marijine pesmi. Župnik je vsakemu otroku na začetku meseca dal listek, kartonček, na katerega je malček po vsaki maši pritrtil nalepko, sledili sta seveda igranje in preganjanje pred cerkvijo. Cel mesec so otroci nabirali cvetje za oltarje, šmarnice so nekatere gospe tudi vezale v šopke in prodajale na "placu" in marsikatera se je v tem mesecu čemu odpovedala, da bi na koncu dobila odpustek - veliko mladih vaških deklet je nekoč sprejemalo zelo težko odločitev, in sicer to, da ne bodo jedle sladkih, zrelih majskih češenj.

Pri nas so v starih časih skoraj vsi imeli vsaj eno češnjo pri hiši. Češnjevet cvet je prekrasen, a ne cveti dolgo, saj je krhek in se kmalu osuje in pobeli tla pod drevesom, nato nas rastlina preseneti s svojimi čudovitimi sadeži. Danes poznamo več kot tisoč vrst češenj, od nekdanj nas navdušujejo s svojo privlačno podobo, okusom in seveda z zdravju koristnimi hranili. Pravijo, da češnje zorijo "sedem češnjevitih tednov", da so prve najlepše in najboljše, čeprav niso najslajše, njihovih sadeži so

ci so zelo radi plezali tudi na sosedove češnje, a večkrat brez dovoljenja, tako da so morali po pojedini kar bežati pred sosedino metlo. Če nimamo privilegija, da bi te sočne lepote, "rdečelične gospodične", zobali, sedeč na veji drevesa, si jih pač priskrbimo drugače in ne zamudimo njihove kratke sezone. Sveže češnje jemo lahko brez omejitev in brez dodatkov, ko pa imamo na razpolago večjo količino sladkih sadežev, lahko iz njih pripravimo veliko dobrot, npr. češnjeve zavitek, kompot, celo marmelado, krasne so številne bolj ali manj preproste češnjeve pite in torte.

ČEŠNJEVA TORTA

Sestavine:

150 g masla, 120 g sladkorja, 3 jajca, 100 g mandeljnov ali orehov, pol limone, 200 g moka, 1 vrečka pecilnega praška, sol, po potrebi nekaj žlic mleka, približno 500 g izkoščičenih češenj.

Priprava:

V skledi penasto zmešamo maslo s sladkorjem in rumenjaki, nato primešamo zmlete mandeljne ali orehe, sok in zribano lupino polovice limone ter sol. Pazljivo, narahlo dodamo trg sneg beljakov in presejano moko s pecilnim praškom, po potrebi dodamo še nekaj žlic mleka. Zmes zlijemo v namazan tortin model in jo pečemo 30 minut pri 175-180 stopinjah Celzija, nato jo vzamemo iz pečice in na gosto potresemo z izkoščičenimi in zrezanimi češnjami in s sladkorjem ter ponovno postavimo v pečico za še približno 15 minut. Pečeno torto pustimo, da se ohladi, potresemo s sladkorjem v prahu in serviramo. Bog žegnaj!

Nekaj moramo ukreniti, dokler je še čas!

Kakšen zrak dihamo?

Meseca marca je društvo Legambiente in Društvo zdravnikov za okolje povabilo v Gorico pnevmologa Maria Cancianija iz Vidma, ki je skupaj z nekaterimi starši ustanovil društvo ALPI (Associazione Allergie e Pneumopatie Infantili) in društvo GRAP, ki povezuje zdravnike celega sveta, ki se ukvarjajo s pljučnimi boleznimi. Vsi vemo, da so otroška pljuča bolj občutljiva kot odrasla in zato tudi bolj podvržena onesnaženemu zraku. Vsak dan prehaja v zrak veliko onesnaževalcev, ki jih vdihavamo in nam škodijo prav tako kot cigaretni dim. Samo v državah evropske skupnosti povzročajo onesnaževanje zraka vsako leto na milijarde škode. Evropska agencija za okolje meni, da je industrija odgovorna za polovico stroškov za odškodnine. Vendar to ni le drago, ampak tudi izredno škodljivo za okolje, podnebje in zdravje. Zelo škodljivi so predvsem drobni delci v zraku, ki so nevidni, a še bolj škodljivi od večjih. To so "fine suspended particles" snovi, ki se širijo v zrak in ogrožajo naše zdravje. Te nastajajo, na primer, z emisijami avtomobilov ali drugimi postopki pretvorbe materialov v industriji in kmetijstvu. Drobni prah se razdeli na različne še manjše delčke, tudi do 3 tisočink milimetra. To so v glavnem delci dušikovega dioksida, žveplovega dioksida, ozona, ogljikovega monoksida, benzena. Nekateri

delčki so tako majhni, da potujejo skozi zidove in okna, tako da ni pomoči, tudi če se zapremo v hišo. Zdravnik pravi, da je to še slabše, ker v hiši zrak stagnira. Prav zaradi tega bi morali vedno zračiti tudi šolske razrede. Ozon nastaja iz izpušnih plinov ob prisotnosti sončnega sevanja in se v mestih nabira pod krošnjami

dreves v parkih. Najbolj nevaren je benzen, ker se to snov dodala bencinu, ko so uvedli izpušni dušilec na avtu (marmitta catalitica) in s tem odstranili svinec, ki je strupen. Vendar s to uvedbo so povečali škodljivost zraka, kajti benzen je še bolj škodljiv od svinca. Nihče od nas ni izvzet, saj vsi dihamo isti zrak. Tudi maska na ustih, ki bi nas morala braniti smoga, je škodljiva, ker se delci nabirajo prav ob ustih. Tudi občasni izleti v naravo, na morje ali v hribe ne pomagajo veliko. V Italiji umre po uradnih podatkih 90.000 ljudi letno zaradi teh strupenih delcev. Padska nižina je najbolj onesnažen kraj s temi delci. Italija ima po uradnih statistikah največje število avtomobilov in največja koncentracija

jih je prav v Venetu in Furlaniji Julijski krajini. Videm kot tudi Gorica sta seveda pod tem vplivom, saj te delce prinaša veter, ki piha z zahoda k nam. Zato sta ti dve mesti že krepko prekoračili spodnjo mejo onesnaževanja, v Pordenonu pa je še slabše, saj se nahaja še bolj na zahodu. Po analizah delcev je že potrjeno, da se ti pomikajo z zrakom zelo hitro in dosežejo tudi do 500 kilometrov oddaljene kraje. Ena posledica, pravi Canciani, je tudi ta, da se zadnja leta otroci rodijo z manjšimi pljuči, veliko več je mrtvih otrok, več kot pred dvajsetimi leti. Tretja posledica je, da so se povečale pljučne bolezni: okužbe dihal, astma, kronični bronhitis, kardiovaskularna patologija, tumorji. Zdravnik je povedal, da je že dokazano, da kdor živi 500 metrov od avtoceste, ima dvakrat več možnosti, da zbolijo za rakom. Ti delci pridejo skozi pljuča v kri in potem v katerikoli drug organ, tudi v možgane, in tu se nabirajo in povzročajo bole-

zen. Kako se lahko branimo? Edino, kar lahko naredimo, je to, da zmanjšamo promet na cestah oziroma da pospešimo rabo električnih avtomobilov in povečamo rabo javnih prevozov, kolesarskih poti in poskrbimo, da bi bilo v mestu več zelenja, parkov, zelene površine itd., ki so nam v neprecenljivo korist, saj imajo to lastnost, da vpijejo veliko teh nanodelcev. Pomembno je tudi, da se ljudje povežejo med seboj in skupaj kaj naredijo za čistejši zrak, zato je dr. Canciani okoncu zanimivega predavanja zelo pohvalil take pobude, kot jo je začela Greta Thunberg iz Švedske, in upa, da se bodo ljudje še bolj zavzeli za skupno dobro našega dragocenega sveta.

Karlo Nanut

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (243)

Na jetra mi greš! (1)

Jetra so organ jeze, ko so le-ta v deficitu. Jetra so za naš organizem zelo pomemben organ, so drugi najpomembnejši filter našega telesa. Prvi najpomembnejši filter so ledvice, druga pa jetra. Preden bomo govorili o jetrih, se moramo vprašati, kako se zastrupljamo, da so naša jetra v deficitu? Toksini prihajajo v naše telo preko vode, zraka, kreme, obleke, elektromagnetnega valovanja, hrane, stresa, radioaktivnosti, zdravlil itd. Jetra so zelo pomemben organ za naše telo, vsako sekundo je v njih prisotne kar 10 % krvi našega telesa. Vsako minuto jetra filtrirajo 1/4 litra vode. Težave, ki se pojavijo na telesu, ko so jetra v deficitu, so: prhljaj, mastni lasje, temne lise po telesu, srbečica, bolečine v križu, bolečine v vratu, nespečnost, nočno znojenje, smrdeči znoj, nemirne noge, drevenenje rok, menski obilvi, vzkipljivost, nepotrpežljivost, razdražljivost, nervoza, jeza, pekoče oči, solzne oči, oči, občutljive na svetlobo, jutranja utrujenost; oseba težko zjutraj vstane, počuti se povozeno. To so težave, ki niso diagnosticirane kot bolezen. Z leti se našteje težave prelevijo v bolezen, torej govorimo o boleznih, ki imajo svoj vzrok v deficitarnem delovanju jeter: ščitnična obolenja, karpalni sindrom, dermatitis, psoriaza, lupus, hernija, lipomi, artritis, multipla skleroza, seneni nahod, povišan holesterol, ciroza, išias, rak na dojkah. Bolezen nastaja počasi, leto za letom. Kako se to dogaja? Kako se zastrupljamo?

Obstaja več stopenj.

Prva stopnja je vnetje, ko se toksini usedejo v vezivno tkivo in to postane trdo. Saj toksini v organu ne morejo bivati, ker ta ne more delovati pravilno, tako organ pošlje toksine v dele telesa, kjer ti manj motijo fiziološke procese organizma, v lase, kožo, nohte. Takrat se nam dogaja, da nam telo že kaže določene znake - težave (mastni lasje, nohti, ki se lomijo, bolečine v križu), vendar mi ne znamo razbrati, da gre za deficit jeter.

Če se tako stanje nadaljuje, sledi druga stopnja, ki je impregnacija: toksini prodrejo fosfolipidno pregrado in prodrejo v celico, kjer motijo normalno celično delovanje. Če se to stanje še nadaljuje, sledi tretja stopnja, ki je degeneracija: poškodbe so zelo globoke, celica je za posledovana, encimatske reakcije se tam ne izvajajo več pravilno. V celico pride informacija, ven pa gre napačna informacija, ker jo toksini izmalčijo.

V opisanem primeru je najboljša drenaža tkiv. Ker so jetra šibka, toksinov ne morejo spraviti skozi urin in blato iz telesa, ampak jih pošljejo v predel telesa, v katerem navidezno ne bi motili (koža, lasje, nohti).

Zato moramo toksine spraviti na kup: iz tkiv v organ ter iz organa ven iz telesa. Naj navedem primer: če imamo razmetano kuhinjo in umazan štedilnik, moramo pomesti in počistiti celo kuhinjo in ne samo štedilnika, saj se bo drugače le-ta umazal, če samo tega počistimo. Isto je z drenažo.

/ dalje
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Francka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 14. maja 2019, ob 13. uri

Procesija na praznik sv. Marka

Slovenska pesem na pobočjih Idrske doline (2)

O d Budažev do Čubcev je pot kar dolga, a vendarle lepa: gremo navzdol mimo travnikov, pod nami se odpira Idrska dolina. Nad nasprotnim bregom sameva Kanalski kolvrat, z malimi, pozabljenimi naselji, ki se smejejo soncu in pomladi. Tako premagujejo samoto in čas, ki izpodjeda življenje. Gozdovi se zibajo v vetru. Samo gozd, gošča, robida. Prijatelj mi včasih kaže, kje vsepovsod so bili travniki, pašniki, čistine. Zdaj jih ni več, menda se v dolino nikoli ne bo povrnilo življenje. V dobi, v kateri je denar sveta vladar, je lepota premalo za življenje. Vse okoli nas je zeleno, na čelu dolge procesije gre prijatelj Matteo s križem v rokah. Za njimi počasi stopamo vsi, pot je ozka, pod nami graben, vse je v cvetju. Razmišljam o pomenu tega prastarega obreda in ljudeh, ki prihajajo vsako leto. Tudi v dežju. Končno smo v Čubcih, tam se v cerkvi posedemo in čakamo na mašo. Nekje na pol poti smo, čas za molitev, za darovanje, za prošnje. Da bi nam bilo leto naklonjeno, da bi živeli v slogi, čeprav nas je tako malo... Videti je, da je bila cerkev dolgo zaprta, nekdo pokaže na hrošče na stenah. Hladno je. V Idrski dolini so cerkve skoraj vse nedelje zaprte. Mašuje se le ob pomembnih praznikih, ali ko kdo umre. Rojstev tu, med strmimi bregovi nad Idrijo, ni več. Cerkev v Čubcih je posvečena sv.

Jerneju Apostolu in je menda ena najlepših v Idrski dolini. Na žalost je strop že močno načet. Če ne bo denarja za popravila, bo kmalu nastala nepopravljiva škoda. Takih cerkvic je v sami občini Prapотно okoli 12, vse so približno iz petnajstega, šestnajstega stoletja, njihova značilnost je primorska cvetoča gotika. Poslikave celotne cerkvice, ki so delo škofješke šole, zdaj pokriva barva, skrbni restavratorji bi jo lahko odstranili in rešili dragocene umetnine. Prezbiterij cerkvice je sezidal Gašper iz Tolmina (Caspar da Tulmino), ki je v šestnajstem stoletju bival v Klenju pri Ažli, skupaj s slikarjem Jernejem iz Škofje Loke. Maša poteka v italijanskem jeziku, ko na koncu verskega obreda zbor zapoje v slovenščini, pa s pevci pojemo čisto vsi. Spet zaslutim ranjeno, zapostavljeno dušo svoje doline. Pred cerkvijo se zberemo v vrsto in gremo za križem proti Bordonom. Zdaj nas je že veliko, počasi so se nam na poti pridružili tisti, ki ne zmorejo dolge hoje. Skoraj sto nas je zdaj. Počasi

se pomikamo proti koncu doline. Vse več je gozda, vse bolj tiho je. Vasi samevajo. Rožni venec molimo tudi v Bordonih. Domačini, tri družine živijo tu, pripravljajo prigrizek. Diši po kruhu in gostoljubnosti. Gostje vračajo življenje, ki ga je bila dolina vajena nekoč. Pozno je že, oče Andrea, ki nas spremlja, ob koncu rožnega venca naznani, da hodi-

mo že štiri ure. Vem, da je vesel, ko ljudje molijo za njim. Preden so ga premestili v Idrsko dolino, je maševal v Benetkah, tam je bil praznik sv. Marka pomemben dan. A pravi, da take topline nikoli ni doživel. Vesel je, da lahko vodi procesijo po samotnih stazah v objemu gozdov in dobrih ljudi.

Naslednja postaja so Salamanti, baje se je v slovenščini vasi nekoč reklo tudi Podpeč. Spet je na vrsti molitev rožnega venca, sonce že prijetno greje in zbrani se ob molitvi tudi nekoliko spočijejo. Čakata nas še dve postaji, Podklanc, kjer se lahko po rožnem venecu okrepčamo, in Melina. Tu je procesije konec, oče Andrea, ki nas je vodil na verski poti, se zahvali prisotnim, zmolimo rožni venec in obenem prosimo, da bi Idrska dolina ponovno zaživela, da bi bili ljudje složni, da bi bila prihodnost bolj rožnata in bi vasi ne samevale. Za rodovitnost polj ne prosimo, to je bilo v preteklosti... Polj tu zdaj ni več. Zarašča jih robida. Zbor spet zapoje slovensko pesem o Mariji...

Oče Andrea vse udeležence lepo pozdravi in se zahvali za molitve. Pet ur smo skupaj hodili in molili, pet ur je zaživela Idrska dolina in ljudje so se spet srečali in se naklepali. Pet ur za prihodnost, za blagoslov, za življenje, ki naj bi se povrnilo v zapuščene vasi. Upajmo, da bodo naše molitve uslišane. Upajmo, kajti Idrska dolina je lepa. Ne lepa, krasna je.

Počasi se vračamo proti Salamantom, kjer nas čaka postanek v hiši pesnice Claudie Salamant. Hiša z zaprtim dvoriščem, iz kamna in kostanjevih tramov, taka kot so bile hiše Idrske doline nekoč. Hiša z veliko izbo, s klopmi in

ognjiščem, hiša ki z dušo vabi in sprejema ljudi. Zgrajena je bila za veliko družino, za skupne večere, za dolge klepete s sosedi. Za ognjišče. To je hiša za ljudi, za čas, ki utripa počasi, za večere brez interneta in televizije. To je hiša, kjer je prostor za gostoljubje, za glasbo, za harmonike, ali kot jim pravijo tu, za ramonike. Takih hiš v mestu ni. V mestu še za družino ni prostora, kaj šele za prijatelje in sosede. V mestu smo veliko bolj sami, kot v dolini, kjer so vasi že skoraj prazne.

Claudia mi razkaže dom, za katero čutim, da ji polni srce. Vdihujem preteklost, praznim kozarec in želim si samo, da bi lahko ostala. Hiša me objema in obdaja s toplino. Ura stoji. Beneška gostoljubnost je posebna. Take še nisem srečala, pa čeprav sem prepotovala kar nekaj sveta. Počasi, že nekoliko majavo, saj je toplo in povsod nam polnijo ko-

zarce z vinom, se napotimo do Bordonov, kjer je ob glasbi in pašti napovedana končna družabnost. V Bordonih živijo samo tri družine, dve sta v sorodstvu, duša vasi in menda celotne zgornje Idrske doline, pa je Bruno, po priimku seveda Bordon.

Nekdaj je upravljal vaško gostilno, kot vse kaže pa na gostoljubnost nikoli ni pozabil. Kdorkoli slučajno zaide v Bordone, pa naj bo tujec ali domačin, je pri njem vedno dobrodošel gost. S hčerko, ženo in zetom ter ob pomoči prijateljev vsako leto radodarno sodeluje pri pripravah končnega postanka udeležencev procesije v Bordonih. Letos nas je bilo na cilju kar dosti, mize polne, pašta je kmalu pošla, Bruno je navdušeno polnil kozarce in delil široke nasmehe. Vzdušje je veselo, skoraj razigrano. Tudi sama sedem med prijatelje in se veselo razgledujem po mizah. Koliko nas je pravzaprav v tej tihi in večkrat preveč samotni Idrski dolini. Z veseljem ugotavljam, da poznam že veliko ljudi in da postajajo ti strmi bregovi nad zeleno modro reko moj dom. Ljudje nazdravljajo, harmonikarji se počasi zbirajo, prvi nategujejo svoje mehe, drugi še prihajajo. Domača glasba doni po vasi in dolini. Niti pol ure ne mine, pa je godcev več kot ducat. Nekateri prisegajo, da se nikjer v Benečiji ne zbere toliko muzikantov, kot v Bordonih. Igrajo, pojemmo, nazdravljamo. Enostavno lepo je, kot vedno v Benečiji. Pristno, domače, preprosto... Tako, kot je bilo nekoč.

Po kosilu se glasba prekine, začne se srečelov. Kupila sem srečk za petnajst evrov, da bi nekako prispevala k stroškom za prireditve. Zmagala itak ne bom, saj še nikoli v življenju nisem imela sreče pri igrah in stvah. Sicer zelo redko igram, a še nikoli nisem priigrala niti evra. Tokrat ni tako, najprej dobim par vrtnih škarij, nato namizni prt, nazadnje pa spoznam, da imam v rokah srečko, kateri pripada prva nagrada, vrtna miza. Smeje grem po dobiček, Sandro Carta, trobentač, zaigra, da proslavi zmago. Pomislim, da

me ima ta dolina res rada. Dobitke bi rada delila z drugimi, a je nemogoče. Toplo mi je pri srcu. Hvala, Idrska dolina. Za darila, predvsem pa za čudovito izkušnjo, med ljudmi, ki še vedo za gostoljubnost.

Suzi Pertot

Žal negativno opravljeno delo

Huda zaušnica za naš nogomet

D ve enajsterici sta še v igri, že zdaj pa je jasno, da je bila članska nogometna sezona pri nas, milo rečeno, katastrofalna. Najprej o moštvi, ki jih vrhunec še čaka. V nedeljo si bo Mladost v Špetru proti Valnatisoneju v dodatni tekmi play-outa za obstanek reševala kožo v promocijski ligi. Doberdobci morajo zmagati, drugače bodo nazadovali v prvo amatersko ligo. Druga junija pa bo Primorje, drugouvrščeno po rednem delu B skupine promocijske lige, igralo finale play-offa za napredovanje v elitno ligo. Če bodo Prosečani dosegli prestop, bodo v prihodnji sezoni edini zastopniki slovenskega nogometa v Italiji v najvišjem dežel-nem prvenstvu. Smo namreč pri bolečih razpletih, teh je bilo ničkoliko. Četudi s prednostjo domačega igrišča v finalu play-outa sta Juventina in Kras izgubila dodatni dvoboj za obstanek in izpadla iz elitne v promocijsko ligo. Oboji bi se lahko rešili brez dodatkov že v zadnjem krogu rednega dela, ko bi le zmagali doma. A ni se jim izšlo in nato so zatajili tudi v nedeljo v play-outu, Juventina proti Flaibanu (0: 1), Kras pa proti Fontanafreddi (1: 2). V Repnu so se morali sprijazniti z vrtnitvijo v promocijsko ligo po polnih de-

Kras Repen - Fontanafredda

primeru huda zaušnica za zamejski nogomet. Če dopolnimo pregled, se je v promocijski ligi Sistiana/Sesljan po dobrem prvenstvu neuspešno spogledovala s končnico za napredovanje, mirno rešitev sta dosegla Zarja v prvi in Sovodnje v drugi amaterski ligi, v kateri pa je do obstanka Breg dejansko prišel mukoma. V pričakovanju Primorja torej sezona brez vsakršnega presežka ali prebliska. Po komaj prespani noči je težko opravljati poglobljene analize

setih letih D in elitne lige, v Štandrezu pa se vračajo v spodnje nadstropje po eni sami sezoni v elitni družini. Z izpadom se je končalo tudi prvenstvo Vesne in Primorca v prvi amaterski ligi, bila sta predzadnji oziroma zadnji, in Gaje, preko zadnjega mesta, iz druge v tretjo kategorijo. Če bi - resno računamo, da ne! - nazadovala tudi Mladost, bi bilo kar šest izpadov naših ekip (na 11 postav), cesar res ne pomnimo. V vsakem stanju, tudi ker so zgodbe zelo različne in slovenska društva niso del nekega skupnega sistema ali kolesja. Marsikdo pravi, da našemu nogometnemu gibanju manjka prav to, povezanost oziroma sodelovanje med majhnimi (vaškimi) stvarnostmi. Prisotnost slovensko govorečih igralcev v ekipah pa je že tako poglavje zase, ki ga na tem mestu menda sploh ne kaže načenjati. Dejstvo je, da je igrišče pokazalo, da je bilo opravljeno delo v tem športnem letu negativno. Seveda bi bilo ugodno, če bi imeli vsaj eno ekipo v elitni ligi, ki ponuja nekoliko kakovostnejši nogomet, pa tudi določeno vidljivost soudeleženi. Čisto možno pa je, da bo poleti po sili razmer v slovenski nogometni srenji le prišlo do določenih, tudi korenitih premikov, vsaj ponekod.

Naj omenimo, da bo v soboto še na igrišču tudi Sistiana/Sesljan, ki bo v Fojdi proti Pro Fagnini igrala pokalni finale promocijske lige. Po končani klubski sezoni pa bodo na potezi Žile, se pravi nogometaši reprezentance Slovencev v Italiji, ki bodo konec junija pod taktirko trenerja Maria Adamiča sodelovali na turnirju v Celovcu v okviru priprav na Evropejado 2020. Tekmovanje narodnih manjšin bo ravno v glavnem mestu avstrijske Koroske čez leto dni.

HC

Z 10. strani

Pisana paleta ...

Na razstavi krajevnih likovnikov v dvorani SKD Valentin Vodnik je sodelovalo 23 umetnikov in socialno kulturno društvo Opla. Na izboru ekstrapredstavnega olja pa je sodelovalo kar 70 proizvajalcev, amaterjev in poklic-

nih proizvajalcev. Na razstavi vin pa se je predstavilo enajst proizvajalcev. Prvič je na prazniku s svojo stojnico sodelovalo tudi Društvo slovenskih čebelarjev iz Trsta. Kiparka Monika Sugnax Kersten je letos razstavljala svoje umetnine iz kamna na svojem domu v Dolini. Letošnja Majenca se je končala v torek, 14. maja, zvečer z nastopom domačega Pihalnega orkestra Breg, skupnim petjem *Eno drevce mi je zraslo* in pričakovanim podiranjem maja.

S 7. strani

Srečen epilog ...

V predstavi sodelujejo še Virginia Brani kot bolj preudarna in nezaupljiva Ladj Lonet, prijateljica Ladj Hurf (v izvorniku tega lika ni), ter Janoš Koglot in Alberto Medeot kot javni klicar in policaj. Poudariti je treba, da je Alex Devetak poskrbel tudi za lično koreografijo plesa. Njegov "pas de deux" z Martino Gruden je doživel topel, spontan aplavz. Za odrom je stala šepetalka Katja Leon, ki stopa po stopinjah nepozabne Marinke Leban. Za tehniko je bil zadolžen Simon Florenin. Prikupen gledališki list in plakat je izdelal prizadeven Pietro Grauner. Za scensko podobo, ki se omejuje na najnujnejše elemente, in za eklektičen izbor "stilnih kostu-

mov" je poskrbela sama Daniela Puja, ki se je res izkazala s svojo zavzetostjo za mlade igralce. Pohvaliti je treba vse nastopajoče, ki so jim na premieri zaposkali tudi predsednica ZSKP Franca Padovan, Marilka Koršič, goriška občinska svetnica iz vrst SSK, Franka Žgavec, predsednica KCLB, in izjemna komedijanta Božidar Tabaj in Majda Zavadlav, ki sta nam na svoji dolgi odrski poti pričarala ničkoliko nepozabnih likov. Pravi užitek je videti toliko mladih obrazov na odru, ki se z veseljem predajajo gledališki umetnosti in se bodo, upamo, s časom pridružili igral-skemu jedru dramskega odseka PD Štandrež, ki ima za seboj več kot pet desetletij izredno plodnega in uspešnega gledališkega poustvarjalnega dela. Predstava *Ples tatov* bo ob ponovitvah gotovo pridobila večjo prožnost in sproščenost, ki ju večkrat (pri ljubiteljskih gledaliških skupinah) zavirata premierno razporeženje in vse, kar spada k njemu.

V nedeljo, 19. maja, pohod Kohišče 2019 Šestkilometrski sprehod po našem lepem Krasu

Kohišče, nekoč letovišče devinskih princev in več let zapuščeno območje, ki ga ima v lasti družina Pahor in mu polagoma vrača nekdanjo podobo, bo tudi letos prizorišče že 5. Mednarodnega enogastronomskega zgodovinskega in didaktičnega pohoda *Kohišče 2019*. Štale, bajte, senike, dolga polja in čudovite razgledne točke si bodo lahko udeleženci ogledali v nedeljo, 19. maja 2019, na 6 km dolgem pohodu, ki ga prireja kmetija Kohišče in AŠD SK Devin. Pobuda se razvija iz leta v leto, obdržuje pomembne stalnice in jim dodaja zanimive novosti, ki bogatijo ponudbo, je v uvodu tiskovne konference, ki je potekala v četrtek, 9. maja 2019, v palači deželnega sveta FJK, povedal deželni svetnik stranke SSK Igor Gabrovec. Zahvalil se je organizatorjem, da se ta pobuda uspešno nadaljuje, kar je pomembno, saj je pohod poleg športnega, zdravstvenega in naravnega pomena mednarodni, kajti povezuje Slovenijo in Italijo, zgodovinski, ker ljudje lahko spoznajo in si ogledajo ostanke prve svetovne vojne in lepote našega območja.

Istočasno je koristen za vrednotenje kraških pridelkov. Lepe besede za ta dogodek sta imela tudi županja Občine Devin-Nabrežina Daniela

Foto MC

Pallotta in odbornik Massimo Romita, ki sta poudarila pomen pohoda za območje Krasa in naše dežele s turističnega in zgodovinskega vidika. Iz dežele Lazio bodo prišli tudi prijatelji iz kraja Borgo Hermada, ki so pobrateni z Občino Devin-Nabrežina. Ivanka in Marko Pahor sta podrobneje predstavila pohod. Vsako leto, kot po

tradiciji, organizatorji izberejo barvo, ki predstavlja pohod. Letos bo ciklamna. Pohod, s startom med 8.30 in 10.00, bo imel štiri startne točke, in sicer Brestovica (osnovna šola), Devin (Kupčeva domačija), Cerovlje (Adventure park) in Štivan (cerkev sv. Janeza Krstnika), in štiri postojanke v

sodelovanju s sedemnajstimi kraškimi pridelovalci: Vinarstvo Rebula, Pernarcich Paolo, Pipan Klaric, Antonič, Bajta, Na Punkišči, Pri Cirili, Kovač, Jama Pejca v Lascu, Hermada, Drejče, Farma Jakne, Fruške, Luciana Pahor, Pri Filetu, Pertot Gabriel, Ostrouska. Zanimiva novost je ogled templja boga Mitre, za katerega skrbijo člani jarmarske skupine Flondar, ki

bodo spremljali pohodnike do objekta in jim razkrili marsikatero zgodovinsko zanimivost. Ilustratorka Dunja Jogan bo vodila delavnico z otroki; na njej se bodo naučili razne tehnike risanja, predvsem z lesenkami in temperami ter obenem spoznali naravo, rastline in živali. Na koncu bo vsak otrok dobil tudi darilo za sodelovanje. Posebna zahvala s strani

organizatorjev gre civilni zaščiti, ki bo tudi letos na razpolago za varnost, vsem društvom in kmetijam, ki sodelujejo, ter pokroviteljem, Deželi FJK, Občini Devin Nabrežina in Občini Komen. Vpisnina za pohod znaša 12 evrov (6 evrov za mladoletne). V primeru slabega vremena bodo pohod prenesli za teden dni.

MČ

S 6. strani V nedeljo ...

On in rastlina si "kaj kmalu postaneta bližnja in izbira med dobrim in zlom postane vse težja. Lončnica potrebuje hrano za rast in tako se navadna zgodba, postopoma, skozi ljubezenski zaplet, prelevi v nepredvidljivo shrlijvko".

Konec je mračen, je napovedal Miha Kovic. Kakšen je, pa bomo gledalci odkrili na premieri *Cvetličarne Mladinske skupine M+*, ki bo v nedeljo, 19. maja 2019, ob 20.30 v veliki dvorani župnijskega doma F. B. Sedej v Števerjanu. Prva ponovitev predstave bo že naslednji dan, v ponedeljek, 20. maja, ob 20.30 kot druga ponudba abonmajskega niza gledaliških predstav *Gledališče na ocvrtem*, ki ga prireja Dramska družina SKPD F.

B. Sedej iz Števerjana v sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete Gorica.

Naj ob koncu tega zapisa navedemo še nastopajoče igralce. Že poznanim mladim odrskim obrazom so se pridružili nekateri novi. Upajmo, da bodo vztrajali na očarljivi gledališki poti. V glasbeno gledališki uprizoritvi igrajo: Peter Soban (Simon Rozanc - botanik, zaposlen v cvetličarni Pušeljc Pušeljc), Miha Kovic (Gospod Pušeljc - šef cvetličarne), Nika Devetak (Rozi - Simonova sodelovka), Emil Sa-

badini (Dr. Frenk Groznik - zobozdravnik, Rozin fant), Mojca Srebrnič (Romina - ulična umetnica), Valentina Terpin (Jasmina - ulična umetnica), Vanessa Hu-

mar (Kristina - ulična umetnica), Matej Hlede (Rozi Dva - Simonova botanična iznajdba, govoreča rastlina). Režijo in scenografijo podpisuje Patrizia Jurinčič Finžgar. Dragoceni sooblikovalci predstave so: Niko Di Battista, ki je izdelal scenografijo, Snežica Černic, ki je kot vselej natančno izbrala kostume, Daniel Peteani, oblikovalec luči in tonski mojster. Tehnična asistenta sta Karin Maligoi in Ferdinand Frandolic. Jan Leopoli je tudi tokrat dragoceno prisoten v vlogi svetovalca za govor.

5. MARCIA . POHOD . WALK . WANDERUNG

KOHISČE

DEVIN - TRST

MEDNARODNI ENOGASTRONOMSKI ZGODOVINSKI IN DIDAKTIČNI POHOD

NEDELJA 19.5.2019

ORGANIZATORJI

TENUTA-POSESTVO
KOHISČE
DUINO-DEVIN

FRIULI VENEZIA GIULIA
www.turismofv.it

Comune di Duino Aurisina
Občina Devin Nabrežina

Comune di Dobberò del Lago
Občina Dobberò

Občina Komen

TRIESTE

ExMada

#kohišče
MARCIA ENOGASTRONOMICA KOHISCE
www.kohisce.it